

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS. DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

Al "Teatro Real", de Madrid

Sigfrido-Maura, abans de matar el drac

Espanya, malalta

En Maura ja ha parlat. El discurs esperat ja va pels diaris i el criden pels carrers. En Maura ha parlat, davant un públic d'adictes i adoradors, que l'escoltaven amb la boca badada i les mans sempre a punt d'aplaudir...

¿Què ha dit aquest home intermitent, que fa un discurs sensacional cada any?

En essència, ha dit, que Espanya està malalta, molt malalta, i que mentre estigui així no cal pensar en altra cosa que en la curació. Ideals, grans projectes, aspiracions, tot això ja anirà venint quan Espanya estigui bona. Ara lo més urgent és trobar el remei del mal. En Maura ha proposat una política terapèutica.

Descriuint la malaltia espanyola, en Maura ha dit nombroses veritats, i les ha dites amb cruïda. Pel que's refereix a la descripció del mal, nosaltres, homes d'esquerra, suscriuríem de bona gana molts paràgrafs del seu discurs.

Però en quant al remei, ens sembla que en Maura divaga. Fa l'efecte de que ha perdut la fè en la curació de la malalta, al menys en la curació propera. Ha encoratjat, fins a cert punt, l'acció dels seus bellugadits seguidors i ha parlat d'un possible bloc de dretes, amb el qual podrien col·laborar les extremes esquerres per a la feina d'adecentament de la política. Ha confessat que la seva revolució des de dalt ha estat un fracàs i ara demana una revolució des de baix, però una revolució legal i pacífica.

La recepta d'en Maura consisteix en una mena de tisana. No és aquest el remei que reclamà la greu malaltia d'Espanya. El mateix Maura ha dit que aqueixa malaltia és la mentida, és a dir, la gangrena. I aquest terrible mal requereix l'amputació. Per això demanava en Joaquim Costa un cirurgià de ferro.

Tot lo que acaba de dir en Maura són flors retòriques, és a dir, flors cordials.

casos, hàbilment curades, sense pagar altra cosa que'l gasto just de les seves estancies i anant comprès el preu de l'assistència facultativa en els deu cèntims mensuals que paga com a quota cada associat.

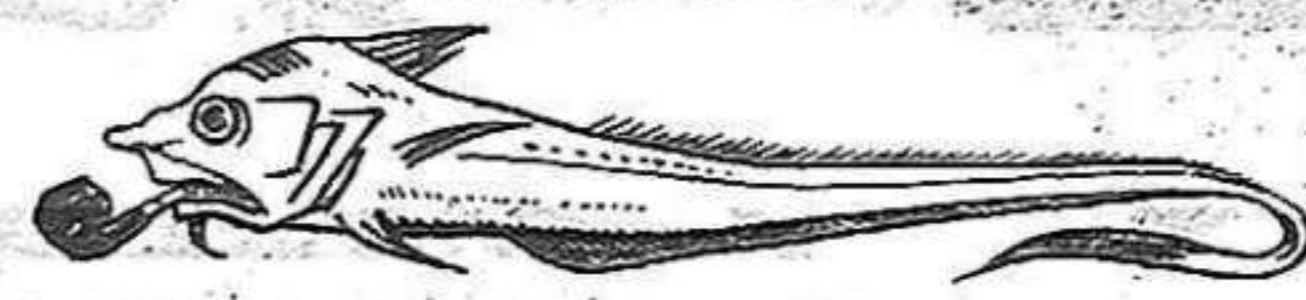
La fè que en aquesta excel·lent obra social ha posat el Dr. Girona, la energia i la constància que ha esmersat per a fer-la progressar, la mà esquerra amb que ha sapigut vèncer tots els obstacles que l'han entrebancada, han lograt el triomf definitiu, i la primera pedra posada al nou edifici de la Quinta de Salud «La Alianza» és la consolidació definitiva de una obra d'acció social, feconda i positiva.

Però com sempre, del que va portar les gallines quasi no s'en recorda ningú i en canvi s'enlaira fins als núvols a l'inventor dels ous ferrats. Durant totes les sorolloses manifestacions a que ha donat lloc la consagració definitiva de la bella obra iniciada per uns modestos cambrers, la figura del benemèrit Dr. Girona, la dels seus intel·ligents col·laboradors, la dels obrers propulsors de la institució i la de tots els demés que varen portar les gallines, han quedat arreconades a un injust últim terme, agabellant l'atenció del públic els objectius dels fotògrafs i les plomes dels periodistes, les figures d'un Dato i d'un Andrade i d'uns altres personatges per l'istil que en qüestions d'acció social, diguin lo que vulguin les plomes llogades, amb prou feines si han inventat mai la manera de *ferrar un ou*.

La premsa que's creu seria i que té la pretensió d'ésser una força de positiva influència per a l'èxit de tota mena d'iniciatives de caràcter social, ara que ja és fora l'enlluernador president del Consell de ministres, hauria de tornar els ulls i l'atenció a l'obra creada pels cambrers i portada a bon terme per la intel·ligència i la voluntat del Dr. Girona, i, després d'estudiar-la seriosament, fer una campanya persistent per a que'ls beneficis de la Quinta de Salud «La Alianza» puguin estendre's per tots els indrets de Catalunya, creant clíniques sucursals i portant la salut de franc a totes les llars obreres.

I veu's-aquí on podria estendre la seva mà benefactora la novella Mancomunitat Catalana.

JEPH DE JESPU

UN DOCUMENT INTERESSANT
(EN LLATÍ D'ESTAR PER CASA)

Populibus belligerantibus adlocutio

«Ante omnia, apostolicam benedictionem neutralibus, interventionistibus, amicis, inimicis, omnibus, automobilibus, trenibus ferroviariibus, dreagnoutibus, submarinibus, dirigibilibus, capsulibus incendiariis et baionetibus perforantibus in nomine domini.

Sapientissima Ecclesia, pro boca mea veneratissima eloquentissima parlat et maledicentes guerram, sicut vulgus dicit, exortat gentes toias ad pigliandam guerram ipsam in illa parte, sicut voluntatem Dei.

Si Kaiser germanorum vel Imperator et Rex austriacorum, Kikus Beppus in Belgium ant in Serbiam irruptionem fecerunt, sia per voluntatem dei.

Si generalissimus Joffreus mirat in faciam Kaiseri, oportet ut Kaiser oppositam offerret ad transeundam per illa voluntatem dei. Non movitur foliam quam Deus non voluit, inde peccatum est se opponere ad guerram et similiter se opponere ad pacem.

Homines deberent, nomine dei, calare focus populis, alsare sofanas feminas ut voluntatem dei facta sit.

Donec nemo pro victoria unius vel alterius orare debet; non pro una vel altera natione pugnare; non votos pro isto vel altero populo facere, sed omnibus casibus absodutam neutralitatem serbare.

Nam impartialitas Ecclesiae Romanae in pigliandos baioccos, sine scrupulo eorum provenientia, se demonstrat.

Livras sterlinas, vel francos, vel markos, vel florinos, vel liras, vel rublos, vel coronas, vel pissetas, totas bossa mea.

Quan la núvia va a l'omnibus l'avia sua. AMEN.»

BENEDICTUS

El cigró i la mongeta

REULLITS els documents pel conductor, ben tancats els vagons i fetes les darreres senyals, sona un pito, xiula estrident la locomotora i el tren, el gran tren de càrrega, tan impacientment esperat «allà baix», emprèn la marxa cap a la llunyana frontera.

El convoi corre, corre, devorant frenètic les distancies, com si es donés compte de la trascendental missió que està desempenyant. I mentres, al seu pas, les canyes s'inclinen tremoloses i els pagesos, estranyats, contemplen el fenòmen-jamai vist d'un tren de càrrega «que va depressa», en l'interior d'un vagó, abarrotat de sacs, rodons i grassos, un cigró que ha caigut d'un d'ells i una mongeta que s'ha escapat d'un altre, es miren, es saluden afectuosos i es posen a enraonar.

Nascuda en el paradís de les hortes murcianas, la mongeta és càndida, senzilla, innocenta; el cigró és tot diferent. Fill dels encontorns de Madrid, ha rebut l'alenada intel·lectual de la Cort, i sab, sobre la vida i el destí de les llegums, coses que a Murcia no han arribat sisquera a sospitar.

Els és qui, canviats els naturals saludos, comença l'amable conversa.

—De manera que viatjant, eh?—diu somrient, a la mongeta.

—Així ho sembla—respon la tendra murciana, joiosa d'haver topat amb un bon company:—Viatjo; però lo cert és que encara no sé on me porten.

—Jo sí. Anem a l'estranger. Tot aquest vagó està ocupat per nosaltres. La meitat mongetes, l'altra meitat cigrons. Deu mil kilos...

—I als demés vagons, què hi ha?
—Més cigrons, més mongetes, patates, llenties, cebes... Una atrocitat de substancies alimenticies que valen qui sab els milers de duros.

—I tots anem a l'estranger?
—Tots!...

—Per quedar-nos-hi?
—I doncs!... ¿Que pot-ser et pensaves que això era un viatge de recreo?... No, filla, no.

Per les mongetes i pels cigrons no hi ha bitllets d'ida y vuelta. Una vegada siguem allí, allí ens quedarem, sense esperança de tornar a veure mai més el cel de la nostra terra. L'olla ens espera, la caçola ens reclama. La nostra sort està ja fallada definitivament. *Nulla est redemptio*.

Visiblement preocupada, la mongeta es queda un moment silenciosa.

—No ho entenc!—diu, al fi, suspirant.
—El què?

—Això que estàs dient-me. Hi ha aquí un misteri que no me l'explico.

—Misteri?

—I gros!... Fins ara, a la meva terra, a tot-hom sentia exclamar-se de la mateixa manera: «Escassegen els queviures!... Les llegums van acabant-se!... Aviat no sabrem què menjar!...»

—Això també ho deien a la meva de terra.
—Sí?... I doncs!... ¿Com s'explica aquesta contradicció estúpida?... Si tenint-nos a nosaltres ja trobaven que no'n tenien prou, ¿què succeirà ara que'ns envien a l'estranger, i no a lliures, sinó a sacs, a vagons, a trens tan llargs que mai s'acaben?

—Succeirà... que allò de no saber què menjar serà una realitat el millor dia.

—I bé, doncs; per què ho fan? ¿Què s'han begut l'enteniment els que ens porten a rotar?

—Mongeta... ets un àngel de candor!—diu el cigró, mirant-se-la amb llàstima:—Als que'ns vénen a l'estranger, que la gent d'aquí visqui o es mori de gana els importa un pito. Els exportadors—ten-ho present—no són filantrops.

—Què són, doncs?

—Uns senyors que, passant tranquilament per damunt de tot, envien els cigrons i les

Romanones a Mallorca

(PETIT REPORTATGE)

El comte de Romanones ha fet un discurs-programa a Palma de Mallorca. Jo no l'he pogut sentir, perquè una seriosa malaltia m'ho ha impedit. He hagut de llegir el discurs en els periòdics. I com el meu estat no'm permet avui altra cosa que fer un reportatge als meus habituals lectors—per als quals anyoro en l'ànima les meves antigues divagacions de bona salut,—vaig a fer unes breus consideracions de malalt.

Tots els periòdics s'han ficat en un sol punt del discurs del comte: la qüestió de Tànger. El comte ha advocat clarament per l'ocupació de la ciutat moresca. Ara bé: pot ésser això sol un veritable programa de partit lliberal? Les al·lusions del comte a la guerra no han passat de literàries. Les repercussions que podia treure'n per a les qüestions interiors del país; no hem pogut trobar-les en el seu llarg parlament. Es això el prospecte d'un capdill, a la vetlla d'empunyar el poder executiu espanyol?

Tota la vella ineficàcia del lliberalisme espanyol està més aviat en la deficiència que'n l'error. Hi hã una por extrema a la paraula que s'hauria de dir, i no una imprudència generosa i aixalabrada en les aventureres empreses. El seu mal és silenci, dissimul, retòrica, i no verbotat aparatosa i alarmanant.

... El teatre era plé. S'anava a sentir l'orador, més que a escoltar l'home d'Estat, en mans de qui demà estarà la vida del país. Aquella cerimònia era, doncs, teatral, representació i no presentació franca i sincera d'un programa de vida colectiva. Afóra, la nació seguia palpitant com un gran organisme malalt, però el metge parlava vagament ex-cathedra.

Mil problemes vitals s'extremien sobre'l còs immens de la patria, però l'orador, una vegada més, passava per sobre d'ells com a guardant-se del gran perill de tocar-los...

¿Per què? ¿Quina misteriosa prohibició posa un veto an aquest país sustraient-lo an el general moviment de la cosa pública? Es que aqueixa maquinaria política té sempre un frè qui la reté: la massa social dels propis partits burgesos, interessats en obrar lo contrari de lo que per simulació o histriónisme oficial se veuen obligats a dir. Hi ha dues forces adverses: una, purament verbal, qui impulsa a avançar, i una altra, real i vivent, qui atura tot esforç i el neutralitza. Per això la vella fórmula dels partits liberals espanyols és el *guanyar temps*, una immobilització febril i estèril, mentres els partits anomenats conservadors logren, a vegades, quan els mana un home de força,

efectuar els únics moviments que tolera la nostra dorada massa social: les regressions solapades i segures, ofertes com a darreres visions o interpretacions de la llibertat...

Tampoc el problema de la guerra mundial va tenir, en boca del senyor comte, aquella ressonància que podíem esperar de l'antic inspirador de les *Neutralidades que matan*. Es massa gros el conflicte universal per a que ressoni en unes paraules—estudiables i prudents, d'opositor a president de consell. Fins ara, estem orfes de grans figures pastorals, com les dels qui teixiran l'història tremenda d'aquestes diades. I fa tristor comparar la nostra petitesa amb la tragèdia a que tenim la dolorosa gloria d'assistir...

Perdoneu-me, lectors. Espero tenir aviat ocasió de parlar-vos de més altes coses. Demaneu salut per a mi, que bé la necessito.

GABRIEL ALOMAR

INDULT

No les mans sagnantes quan tràgica arruga railla'l front per l'odi tornat sepulcral; no'ls ulls ingectats en hora poruga, mort el seny i el cor verament malalt.

Sí, les mans honrades plenes de cadenes; sí els pits generosos d'ensomnis batent, sofrint un injust calvari de penes que hi ruràn flors pròximes, llevors del present.

On no hi ha pecat no hi cal el perdó: forjem la justícia cercant la presó i obrint pels apòstols reixes execrades.

Sigui el nostre clam pietós i rebeld, Arc de Sant Martí posat en el cel d'una tarde vil, plena de gropades.

J. COSTA I POMÉS

Injustícies

UNA modesta societat de malalts fundada per l'Associació de Cambrers *La Alianza*, s'ha transformat en pocs anys en una poderosa associació de Cooperatives, que assegura el cuidado de la salut a una pila de mils families obreres.

L'organització és perfecta i gracies a ella pot fer-se el miracle de tenir montada una admirable clínica, on els individus de les families obreres associades que hagin d'ésser objecte d'una operació qualsevol, són cuidadosament assistides i, en la major part de

Divinitats que tornen

El nou déu dels alemanys

mongetes allà on saben que'ls pagaràn més bé.

La mongeta sorpresa, calla. El tren, com impulsat per l'esperit de aquells senyors que «no són filantrops», segueix rodant, corrent, volant cap a la frontera...

TIT

Com qui sent ploure

UAN, quinze anys enrera, el senyor don Eduard Dato va venir a Catalunya, el cel el va rebre bé (ens sembla que no va ploure) i els homes el van rebre malament. Ara ha succeït tot el contrari. Al senyor Dato l'han rebut bé els homes i l'ha rebut malament el cel. L'altra vegada van seguir-lo els xiulets. Aquesta vegada l'han seguit els paraigües.

El *charmant* senyor Andrade va telegrafiar a Madrid l'èxit de l'arribada, parlant de *vitores*, de *ovaciones* i de *enorme multitud*. Això de la multitud enorme va ésser, sens dubte, una il·lusió òptica. Poseu en un passeig o en una plaça tres o quatre centes persones, i us semblarà que no hi hagi quasi ningú. Però si el temps és plujós i aquelles persones obren els seus paraigües, us farà l'efecte que'l nombre de la gent ha crescut. Des del punt de vista de les manifestacions públiques, un home amb paraigües val per cinc. Un paraigües agafa molt més espai que una persona; i, ademés, se veu força millor amb sa taca negra, rodona i lluent.

—Sembla que hi havia molta gent a esperar En Dato—digueren a un amic nostre. I ell contestà:

—No; molta gent no. Hi havia molts paraigües.

Aquesta distinció és una agudeses, però és també una veritat.

***

Políticament, hem de dir que'l viatge del gran sociòleg de saló ens ha fet un trist efecte.

El senyor Dato ha vingut aquí i ni tant sols ha dut la capseta dels bombons que ell acostuma a dur sempre. No ha dit una paraula sobre la qüestió de indults. I en quant a la zona neutral, va pronunciar al Foment del Treball paraules denegatives, seques i quasi descorteses.

Totes les veus de la terra de què parlava el nostre periòdic la setmana passada, el senyor Dato les ha escoltades com qui sent ploure.

Com qui sent ploure... La frase no pot ésser en aquest cas més justa, materialment i moralment.

FULMEN

Notes de fora

Aldover.—A les cinc de la tarde del dia 19 fou enterrat civilment Eduard Millán Rodríguez, lliurepensador i convençut republicà, essent acompanyat fins al cementiri civil per nombroses comissions, la majoria de veïns d'aquest po-

ble i alguns forasters. El jove propagandista Berenguer, de Tortosa, pronuncià sentides paraules de condol enaltint les virtuts del difunt, essent escoltades amb respetuos silènci per la nombrosa concurrència.

Llinàs.—El mosega d'aquesta vila està que treu foc pels queixals. No n'hi havia prou amb que'l jovent, per portar-li la contraria, hagués fet ball durant tota la Quaresma, que amb motiu de la confirmació d'aquests dies, mitja població al menys, uns es quedaren tant satisfets a casa i altres anaren a complir amb dit sagrament als pobles veïns per no veure la cara del nostre Merlot negre. ¡I no'n vulguin més de tartanes transportant criatures!

La veritat és, que amb això de fer adeptes de l'Església, *Mossèn Malastre* hi té la mà trencada; però an ell què se l'hi endóna, mentres vagin bé les eleccions!..

Sonata LXXXI

ESPRES del dilluns ve'l dimarts i desseguida el dimecres. Després del comte de Romanones ha vingut en Dato i desseguida el discurs d'en Maura. Aquest no ha vingut,

però ens l'ha portat *La Vanguardia*, entero y pronunciado.

Si no fós perquè'ls del *Dia Gráfico* hi posaren tot l'interès, crec que cap ciutadà de Barcelona s'hauria enterat de la visita del il·lustre coix. I els pocs que se'n enteraren, Maristany, Collaso, marquès d'Olièrdola, Roig, Grañé, etc., no esperaven més, sinó que llevés ancles el *Jaime I* per posar-se a disputar sobre's si ets tu o soc jo. Mireu si deu haver anat bé la cosa, que don Alvar no s'ha atrevit a tornar a posar els peus a Barcelona. Té por que'l *Barberillo* l'esgarrapi. Jo, en veritat us dic, que crec que en Grañé té la raó. Fet i fumut és l'únic lliberal dinàstic de Barcelona capaç de sortir alguna cosa, regidor, per exemple.

De què serveixen, doncs, els comitès i els directoris i els demés romanços que organitzen els conspicuus.

A més, fins també la convicció de que les ànimes d'en Grañé i d'en Romanones són fetes per a comprendre's. Són uns esperits semblants. Don Alvar s'assembla als Collasos, Maristany, etc., en que tots tenen diners, però l'esperit, ah! l'esperit tant de *Barberillo* és el de l'un com el de l'altre.

Diu que en Dato se'n ha anat tant satisfet. Pot-ser sí, però en tal cas, si que s'accontenta amb poca cosa. Un senyor que arriba i el van a rebre a l'estació els que hi han d'anar per força, els empleats (civils i militars) que van a rebre al gerent; que a fora a l'estació l'esperen les forces vives de la ciutat: *groupiers*, papellones, galifardeus llogats a dues pessetes (em consta) i els badocs que jamai fallen, té de quedar encantat.

Després plou, plou com el dia del enterro del germà d'en Poqueta Cosa. Posa una primera pedra, escolta un discurs bastant mal intencionat d'en Junoy i contesta donant mil duros; va a l'Institut i allí s'entretenen ensenyant-li lo que podria fer-se només si ell els hi deixés fer; va al Foment, parla i si no fós perquè els fabricants i comerciants encara tenen modos, el tiren per un balcó. Després sopa i va al «Liceo».

A l'endemà guillent cap a Badalona. Badalona és un poble; diu que tot va anar tant bé; vegé com feien ampolles, vegé com feien puntes de París, li regalaren una capsa de galetes i, ansia, cap a Madrid *en pleno éxito*.

Pleno éxito? Faci's retratar, senyor Dato. Si a mi, en una casa on anés de visita, em feien una rebuda tant freda com la que a vostè ha fet Barcelona, no hi tornaria mai més. Cert, que per lo que'ns ha deixat...

I anem al discurs d'en Maura. Com que ja sospitava que *La Vanguardia* ens el donaria tot sencer, vaig avisar a la portera que me la pugés desseguida i vaig dir a la minyona que quan arribés el diari em despertés i me'l portés al llit.

Perfectament: el senyor Maura diu que tot va molt malament, en això estem tots conformes. Se'n recorda d'Enric IV i de don Alvar de Luna. Se'n recorda també dels Reis Catòlics i del Cardenal Cisneros. Diu que ara estem com aleshores i que com aleshores podem tornar anant amunt. Tot podria ésser, però escolti, don Antoni, quin paper se re-

serva per vostè, el de don Alvar o el de Cisneros? I al seu amo quin li guarda, el d'Enric IV o el de Ferràn d'Aragó?

Després vinga dir mal dels partits i dels cacics i de la Hisenda, i explicar que la nació no té exercit, ni Marina, ni defensa, ni diners, ni res. Lo únic que no diu és que la nació té més capellans, frares i monges que polls un cap de gitano. Ah! que no ho diu perquè no ho sapiga, que prou n'està ben enterat? Però com que ell és un creient!

Després ens explica que deu governar-se amb dignitat, conformes; que ell no vol el poder, també conformes; que endavant amb lo del moro, ara no! I quasi, quasi, res més.

Sabeu què trobo? que si ha dit la veritat podríem fer-nos mauristes. Cridem doncs:

Romanones, no!

Dato, no!

Maura, no!

I me'n vaig, aquest piano mecànic ja m'està fent la tinyeta.

MORITZ VI

QUATRE SONETS

ELS NOSTRES GRANS LLUITADORS

FRANÇA

Honrant la teva hermosa tradició d'amor, de llibertat i de civisme, sacrificues la vida amb heroisme, en defensa del dret i la raó.

Desperta la mundial admiració, el teu gest immortal, el teu altruisme d'infiltrar en l'esclat del patriotisme, un sentiment d'humana redempció.

I forçada a una lluita, fatalment, sols pel despit d'una nació embogida, que del fracàs ha de passar el torment, quan a impuls de ta patria redimida, resorgeixi una vida més conscient, seràs l'ànima tu d'aquella vida.

INGLATERRA

Baluart d'una perfecta democràcia, del humà pensament ets garantia, trobant tot noble clam de rebeldia en tu, rasser de generosa gracia.

Si mercès a ta docta diplomacia, tens del comerç mundial l'hegemonia, la civilització és el nord que guia del mar, la teva invicta supremacia.

Els teus grans interessos immolant en holocaust del bé i la veritat, demostra l'humanisme exhuberant amb que plena de santa dignitat, vas llençar-te a la lluita, batallant per la vida d'un poble atropellat.

RUSSIA

Esvaint de la historia fets ingrats al sentiment modern i progressiu, avui la teva patria al món reviu ennoblint el record de temps passats.

De l'avenc els progressos tant preuats, i el impuls d'un esperit evolutiu, un nou poble engendreres, al caliu de les més sacrosantes llibertats.

I agermanada a les nacions que alhora volen com tu els pobles deslliurar, el teu concurs és de progrés penyora, que la causa del dret farà triomfar, la redimida ahir, és redemptora lo que abans era fosca, és lluminar.

BÈLGICA

Rica, conscient, model de dignitat, fou ton lema constant patria i progrés, i a tot'hora oferí al humà interès, els teus ideals de pau i llibertat.

Més avui un esperit desenfrenat, sens respecte a tos drets, de rabia encès, preté sacrificar per sempre més, la gloria del teu nom immaculat.

Però mai son intent assolirà, doncs al conjur de ta preclar historia, la teva patria al fi ressorgirà, i de ton sacrifici a la memoria, la pau dels pobles preconitzarà, com exemple immortal, la teva gloria.

PEPIS

EL TORN D'OFICI

Un amic nostre s'escandalitzà una vegada amb uns senyors capellans. L'home anà a una sagristia demanant que anessin a combregar a una parenta seva. La sagristia estava plena; capellans vestint-

se per a dir missa o despullant-se després de dita; altres capellans fumant cigarrets, llegint el diari, comentant l'article aquell o aquest. Uns escolanets bufant el foc de l'incensari, uns altres escolanets fent ganyotes a un clergue qui acabava d'estirar-s'hi les orelles. L'escolà major omplia unes safates de cerilles pel funeral de les deu. Hi havien aiximateix uns civils, tant podien ésser enterraments, com cofrades d'alguna congregació, com venedors de ciris, oli o estampetes.

El nostre amic exposà la seva pretenció.

—Eh?

—Combregar.

—Com se diu?

—Fulano.

—No vostè, la pacient.

—Ah! Fulana.

—Ja porta carruatge?

—Sí, senyor.

—On és?

—A la porta.

—Va depressa?

—Naturalment.

—Vol anar-hi, mossèn Narcís?

—Jo? No. Tinc d'esmorzar.

—I tu, mossèn Mariano?

—Jo tampoc, acabo de dir missa.

—Jo vaig a dir-ne, fa mossèn Pere.

Aleshores, el director se gira a un escolanet i li diu:

—Tu! Faluga, ves al confessorari i digues a mossèn Lluís que li toca torn d'ofici.

Els combregars no's paguen.

L'amo del "pilà de cinc"

(COSTUMS DEL CAMP DE TARRAGONA)

Al poeta provençal
Marius André.

ls Coralins, com els hi deien a Valls, eren cinc germans que, com el seu pare, el seu avi i el seu rebesavi, tenien posat tot el seu cor i tota la seva voluntat en els castells. Tots eren castellers, i, per cert, dels millors castellers de la vila.

Per la diada de la Candelera o per la de Sant Joan, les dues festes majors que celebra la vila, ells sols, formats davant la gran portalada de l'església, esperaven que sortís la processó, i posant-se al davant de tot-hom, montaven amb gran agilitat l'un damunt de les espatlles de l'altre, i formant un formós «pilà de cinc», als refflets de la gralla i al batre dels tambals, se posaven a caminar carrer de la Cort amunt, enrotllats d'un eixam d'admiradors prestis a tomar-los en sos braços en cas d'una caiguda.

Perteneixien a la *Colla Vella* i difícilment a Valls, ni a Tarragona, ni a Montblanch, s'hauria pogut fer un pilà més hermós que aquell que ells feien. Tots cinc germans eren robusts i ben plantats. L'hereu era gros i ceptat i parava a baix; el segon, el Ramón Coralí, era el més esbelt de tots, fort i àgil al mateix temps, i parava a segones, car és aqueix el lloc de més compromís del pilà i tota la gloria de l'èxit i tota la vergonya del fracàs pesen sobre de les seves espatlles; és ell qui fa el pilà. El germà tercer, un poc més primet, parava a terços, i sobre d'aquest montava el quart, jovevet d'uns dotze anys, i damunt d'aquest encara s'hi enfilava el més petit o siga l'*enxaneta*, noiuet d'uns set o vuit anys que feia pena de mirar-lo tan amunt, posant-se com un àngel coronant aquell altíssim pilà de carn humana.

La *Colla Nova*, la dels menestrals, també feia son pilà de cinc per caminar davant de la processó, més prou se'n faltava d'ésser tan alta, tan forta, i tan esbelta com la que feien els germans Coralins. Abans d'arribar a mig carrer de la Cort, el pilà de la *Colla Nova* ja brandejava, el baix s'arrupia, el segon perdía les forces i ells de dalt no podien ja mantenir per més temps l'equilibri, i aleshores havien de baixar o de deixar-se caure per fer un nou pilà amb nous homes, mentres que'ls cinc germans de la *Colla Vella* seguien encara carrer amunt forts i teços com si haguessin estat homes de bronze.

Un any, en Ramón Coralí festejava, i la casa de la seva promesa era una de les darreres del carrer de la Cort, vora mateix de la plaça dels Arbres, i a l'arribar a Sant Joan, volguent fer un punt d'home, el jove digué a la seva promesa.

—Mira, noia, enguany te portaré el «pilà de cinc» fins al davant de la teva porta, amb això no hi manquis a veure la processó.

—Ca! has de fer tu. Mai ningú hi ha pogut arribar i ara tu hi arribaries?—feu la seva promesa.

—Es veritat, sempre he sentit a dir que, d'ençà del record dels nostres avis, el que l'ha portat més lluny ha sigut fins davant de la baixada de la Pescateria, però veuràs com jo el portaré

fins aquí dalt, no més que perquè tu ho miris amb els teus ulls.

—Veurem, doncs, si ets home—contestà ella—aquí m'estaré per a veure-ho.

Vingué la diada de Sant Joan i els cinc germans Coralins, com cada any, a la porta de l'església parroquial, formaven el «pilà de cinc», que's posà a caminar pausadament davant de la processó. En Ramón, com sempre, ocupava el lloc d'honor, se mantenia a segones fort i flexible com una estatua d'acer dolç, sobre les espatlles del germà gran i portant damunt de les seves als altres tres germans més petits, tan fort i tan segur com si hagués estat en terra ferma i portés sobre d'ell tres palles.

Abans de pujar digué als que l'envoltaven.

—Mentres que'l pilà no caigui, tireu amunt, encara que siguem a l'altre cap de vila.

L'un darrera l'altre, escalant les faixes i les espatlles el mitjà del gran, el petit del mitjà i el més menut del petit, el pilà s'anà formant com sempre, tot aire i esbeltesa, mentres refflaven les gralles i redoblaven els tambals.

Quan el petit *enxaneta* se redreçà fent un prodigi d'equilibri damunt de les espatlles del quart germà, la processó es posà en marxa i el pilà dels Coralins caminava davant de tots amb una fermesa admirable. La *Colla Nova* havia fet també son pilà, però el tercer feu un mal gest i l'edifici caigué com un castell de cartes. L'alçaren de nou, i amunt darrera del dels Coralins que marxaven amb una seguretat i fermesa cada volta més admirables.

A l'ésser a la baixada de la Pescateria, el pilà de la *Colla Nova* tingué de renovar-se, el segon no podia ja aguantar més i amenaçava caure segons les batzegades que donava el seu còs.

Entretant el pilà dels Coralins seguia fortíssim com si en aquell moment l'haguessin fet; tots cinc germans paraven fort, però qui més hi parava era el Ramón; el que anava a segones, el que mantenia el lloc de més compromís, el que esperava arribar-lo fins a la porta de la casa de la seva promesa, prop de la plaça dels Arbres, fins allí on ningú jamai l'havia pogut arribar encara.

La tasca era llarga i penosa, però fent un esforç suprem, treient tot el seu poder, tots cinc germans, el Ramón més que cap, arribaren el «pilà de cinc» fins davant de la casa de la seva promesa.

La noia s'estava a la porta amb sa mare i acompanyada d'algunes amigues, i quan vegé que'l Ramón havia complert la seva paraula i notant l'esforç desesperat que tots estaven fent per ella, baixà corrents del brançal de la porta i posantse davant del pilà li parà el pas tot cridant:

—Prou! Ramón, prou! Baixeu desseguida, ja esteu satisfeta.

El pilà quedà immòvil un moment i l'*enxaneta*, aquell petit infant de set anys, creient la veu de la noia, se deixà anar còssos avall escorrent-se ràpid com una anella a lo llarg d'una corda. Feren lo mateix els altres, i en un santiamén, el «pilà de cinc» quedà desfet. La noia s'encarà amb en Ramón, el seu promès, i li donà un cop a l'espatlla, senyal de la seva satisfacció.

Des d'aquell dia, en Ramón Coralí fou conegut a Valls i per tot el camp de Tarragona, per l'amo del pilà de cinc. Passaren anys i més anys, vingueren diades de Sant Joan i de la Candelera, se feren processons i pilans de cinc com sempre, però mai ningú gosà passar més enllà de cà la Polònia, la casa que ara ja habitava l'intrèpit casteller, ja casat amb aquella que havia sigut la seva promesa. Ningú havia pogut arribar-li aquella gloria que ell estimava com l'acte més gros i més gloriós de la seva vida.

En Ramón Coralí, ja vell, no per això perdí l'amor i la afició a les torres, i cada any, junt amb els seus quatre germans, se'l veia al redós de la *Colla Vella* quan ja apenes hi quedava ningú del seu temps.

Tants pilans de cinc com se formaven a la porta de l'església, amb gran satisfacció seva els veia desfer-se o caure pel carrer de la Cort, i tota la seva angoixa era pensar que pogués sortir un altre que com ell pogués portar el pilà fins a la porta de casa seva, com ell l'havia portat ja feia una trentena de anys.

Pujava entre'ls de la *Colla Vella* un jove alt i robust com un roure que no's deixava de dir que ell un dia li portaria, i aquest era el que més engunia li donava, el que li trencava la són totes les nits de Festa Major.

Un dia de Sant Joan, el vell Ramón, el vegé parar a segones davant de la processó i es temé que li jugués una mala passada. El cor se li oprimí, el cap se li torbà.

Damunt de les fortes espatlles d'aquell jove, el pilà de cinc se posà en marxa, fort i segur com eis que eii icia en sos bons temps; eii, com sempre, se posà a son costat per salvar als de dalt en cas de caiguda, i al refflet de la gralla i al redoblar dels tambals, se posaren en marxa carrer de la Cort amunt.

Ale! Ale! ja'l pilà passa el pati de l'església; ja emprèn el ample carrer de la Cort; ja és davant de Casa de la Vila; ja arriba a les Pescateries; el pilà se aguanta sempre fort, el jove aquell està fent esforços supremes, però no dona cap senyal de desdir. El pilà va seguint encara

amunt. Ara ja tots van flaquejant, l'*enxaneta* comença a doblegar-se, el tercer i el quart tremolen, el segon branda d'ací, d'allà, com si el còs fós agitat per una corrent elèctrica, sa cara està encesa com un pebrot vermell, però'l pilà va caminant, caminant, i ja sots li manquen comptades passes per arribar davant de cà la Polònia. «Hi arribarà? No hi arribarà? Un moment més d'aguant en el segon i ja hi és...»

Davant del espectacle, el vell Coralí no sab lo que li passa; en aquell moment perdrà la fama de tota la seva vida, ja mai més ningú li dirà «l'amo del pilà de cinc»... Oh, Déu!, quins moments més amargs per aquella ànima tan sencera!

«Què farà aquell home en aquells moments terribles? Sols hi faltava una cosa; pega mirada a la porta de casa seva i hi veu la seva dona, aquella que tal dia com aquell de tants anys enrera, s'estava també a la porta esperant que ell passés amb el pilà a les espatlles... ¡Quina vergonya per ell, veure's vençut per un jove del dia! Aleshores, en Ramón Coralí, no s'hi pensa més, no's pot detenir; sos braços, tot son còs, s'abalancen fatalment cap al pilà de cinc, i donant una forta empenta, tot aquell tremolós edifici de carn humana, se'n vé a terra a sis passes abants d'arribar a la porta de casa seva, mentres que, alçant destrament els braços, recull al pobre *enxaneta* entre ses mans de ferro.

I ja mai més ningú ha gosat portar el «pilà de cinc» fins an aquell lloc, davant de cà la Polònia.

JOSEP ALADERN

Res, res, res!

Tirem el berrret en l'aire i donem gracies al cel...
Quin viatge, germans caríssims!
Ha anat, lo que's diu al pèl.
Tants calendaris que's feien sobre certes actiutis;
tant que's parlava dels pitos que hi havia previnguts,
i, ja ho heu vist: ni una nuvia tracta millò al seu promès;
no li ha faltat al «gran home»
res, res, res!...

Se l'ha saludat amb visques,
se li han dat xampansys d'honor,
se li han posat a la vora les «Tres classes de vapor».
Aquí una primera pedra,
allà un banquet colossal,
comissions de cent casinos
i de l'«Espanya Industrial».
Ha sigut tractat, en suma,
com *otro barcelonés*...
De tot allò que's temia,
res, res, res!...

Ell, això sí, hi ha que dir-ho amb tota sinceritat,
s'ha col·locat a l'altura d'un perfecte home d'Estat.
Ha firmat dos o tres àlbums,
ha admirat la població,
ha visitat l'«Energia»
i un dipòsit de cartró.
Ha anat una nit a l'òpera...
en fi, que tan bé ho ha entès,
que no ha volgut deixar enrera
res, res, res!...

Donava gust escoltar-lo,
tan campetxano i tan pla,
sempre amb la rialleta als llavis
i dant a tot-hom la mà...
«Barcelona, oh, Barcelona!...»
«Es una joia, un tresor...»
«Aquest estenall de fàbriques,
aquest «Ensanche», aquest port!...»
«Gracies a l'esforç titànic
i al bon sentit de vostès,
no tenim que enveja a Europa
res, res, res!...»

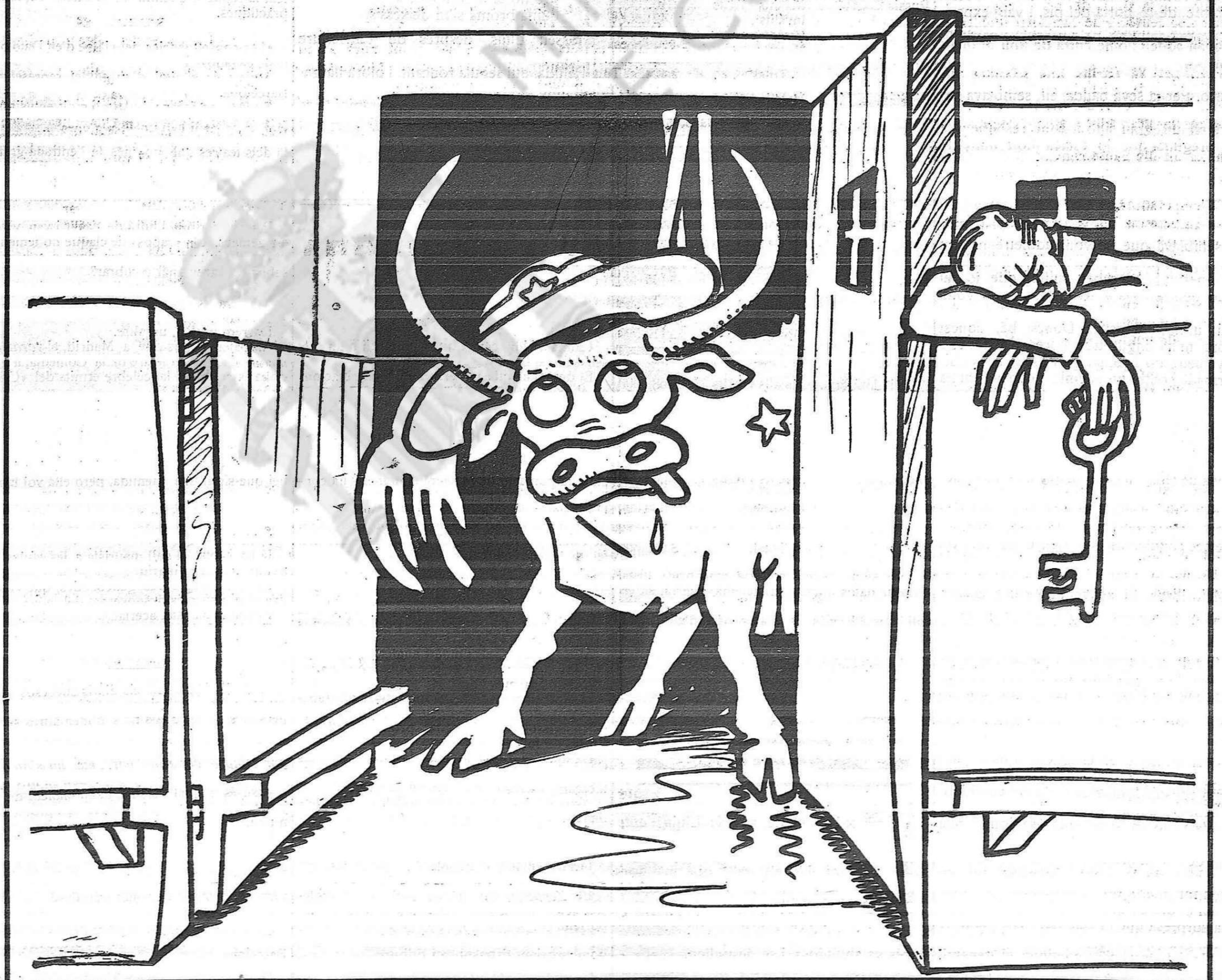
Vingué, al fi, l'hora solemne d'anar seriament al gra,
i allí fou on el «gran home»
ens va de debò encantà.
«La zona neutral... sens dubte...»
«Ei comerç... ia producció...»
«però, ah, señores, la guerra...»
«Les Corts... qui sab!... Per què no?»
«El Govern... les circumstancies...»
«En fi... ja m'hauràn entès...»
I en veritat ningú va entendre
res, res, res!...

Heu's-aquí, ben condensada,
l'història de l'excursió

EL BRAU INDECIS

NEUTRALITAT

— *Corpo di Baco!*... A l'últim no'm tocarà altre remei que sortir.

de l'admirable estadista que avui regeix la nació. Molt soroll, molta bombolla, molt incens a la ciutat; una juerga, amb tot l'aspecte d'un espectacle ensajat; però, acabada la broma que entre tots havem permès, què en quedarà d'aquest viatge?... res, res, res!...

C. GUMÀ

El responsable

En el diari d'un amic íntim del emperador, el comte de Schering, publicat darrerament per un editor anglès, s'hi llegeixen les següents ratlles que, en cas d'ésser verídiques com se suposen, constitueixen la prova més terrible contra un home a qui tot el món senyala com culpable del espantós flagell.

«Dia 1 de juliol.
He vist l'emperador. No recordo haver-me sentit mai tant trist i aclapat com en el moment de deixar-lo. La llarga conversa que amb ell he sostingut me l'ha revelat totalment diferent de lo que me l'imaginava, un home estrany, d'esguard ombriu, amb llampecs de rabia, d'odi i de rancúnia...»

El comte de Schering explica a continuació que tot sopant amb un gran general d'Estat-major, aquest fou cridat amb urgència per l'emperador. Això va donar-li a comprendre que's devia tractar d'alguna cosa gravíssima.

«Amb quina impaciència—diu—esperava jo el retorn del general... I com trigava!... El rellotge del menjador marcava ja la mitja nit, que encara no havia tornat. Per fi, sonà el timbre de la porta del pis, i vaig experimentar una sensació de curiositat intensíssima quan aquell home entrà de nou al menjador.

El seu gest va fer-me una pèssima impressió. Per la seva banda, ell, semblava endevinar el meu estat d'esperit; va deixar-se caure en un gran silló i, com responent a una pregunta que jo estava molt lluny de fer-li, va dir-me pausadament:

—Sí, amic meu, sí; ja tenim aquí la tempesta...

—L'emperador?...

—L'emperador em té desconcertat. Fins ara semblava que no volia admetre ni tant sols la possibilitat de que un jorn tinguessim guerra; i vos sabeu millor que jo del modo que reptava al Kronprinz cada volta que aquest li exposava certs projectes del partit ultra-militarista... Doncs bé, aquest vespre m'ha tingut tres hores discutint la conveniència d'afrontar gloriosament la lluita armada contra un enemic... que no m'ha volgut nomenar.

—I vos...?

—Jo li he dit que tot està a punt, que'l país es troba des de fa molts anys preparat contra tota mena de sorpreses, però que s'havia de tenir en compte que avui una guerra no's podia dur a terme amb els mateixos principis d'altres temps, que seria una guerra desesperada... Li he afegit que, en aquestes condicions, «el deure de tot bon patriota consistia en fer tots els possibles per a evitar el conflicte», ja que fins sortint-ne victoriosos, hi anavem a perdre la simpatia de tota l'Europa, per raó dels medis als quals forçosament hauríem de recórrer.

—No teniu idea de què és lo que ha pogut induir al emperador a parlar-vos així?

—No ho sé, per més que ho suposo. Però la meua suposició és tan negra, que no goso formular-la davant de ningú, ni davant vostre, amb tot i que us considero un vell amic.

—Per mi no us en estigueu, ni us en deixeu d'estar; però de vegades resulta una expansió consoladora això d'abocar confidencialment un dubte, una sospita...

—Vaja, doncs, si ho voleu sapiguer, allà va: «Crec que l'emperador ens està engançant des de fa molts anys»; que's fa passar per enemic de la guerra i mentres tant, en el seu fur intern, no fa altra cosa que somniar en el dia en que la podrà declarar.

La sorpresa que'm causaren tals paraules fou tan gran que vaig restar boca-badat.

—Us estranya, oi?—continuà el general.

—També m'ha estranyat a mi, pot-ser més que a vos, però malhauradament és així. Jo era el primer d'alabar-me de conèixer el bé, al nostre sobirà; creia haver descobert tots els amagatalls del seu caràcter, però ara veig que m'he ben equivocat. Acabo de parlar amb un emperador totalment diferent; se'ns ha girat com una mitja. ¿On ha llençat la màscara, darrera la qual s'ha vingut amagant durant un quart de segle? Heu-s'acur una cosa a la que no puc contestar, ni vui perdre temps en averiguar-ho. Lo únic que us cal sapiguer, i d'això si que'n podeu estar segur, és que «ara no fa sinó pensar en la guerra, que hi somnia, que la prepara i que —això és lo més greu i lo més trist— està decidit a declarar-la si no li declaren.»

LES VÍCTIMES DE LA GUERRA

DESPRÉS DE SET MESOS D'HAVER ESTAT DECLARADA

(Segons dades oficials aproximats)

Serbia	Malalts i ferits	126,000
	Invàlits	19,500
	Presoners	46,000
	Morts	87,550
	Total	279,050
Montenegro	Malalts i ferits	38,000
	Invàlits	12,500
	Presoners	18,500
	Morts	22,000
	Total	91,000
Japó	Malalts i ferits	38,000
	Invàlits	5,500
	Presoners	2,200
	Morts	11,500
	Total	57,200
Rússia	Malalts i ferits	1.100,000
	Invàlits	421,500
	Presoners	460,000
	Morts	443,000
	Total	2.424,500
Bèlgica	Malalts i ferits	62,500
	Invàlits	27,500
	Presoners	49,500
	Morts	72,500
	Total	212,000
França	Malalts i ferits	717,000
	Invàlits	439,000
	Presoners	494,500
	Morts	464,000
	Total	2.114,500
Anglaterra	Malalts i ferits	185,000
	Invàlits	45,500
	Presoners	82,500
	Morts	116,500
	Total	429,500
Àustria-Hongria	Malalts i ferits	688,000
	Invàlits	96,500
	Presoners	138,000
	Morts	341,000
	Total	1.263,500
Alemanya	Malalts i ferits	1.263,000
	Invàlits	983,000
	Presoners	338,000
	Morts	441,000
	Total	3.025,000

En resum, segons aquesta macabre llista, treta de dades oficials, la maleïda guerra, en els primers set mesos, ha inutilitzat a prop de deu milions d'homes, la major part d'ells joves, sans i bons.

I pensar que, segons Lord Kitchener, encara ha de començar!...

La Peluda, mossèn Lluís, l'auto i el gramofon acaben d'arribar a un rancho. Es de nit. Dorm tot, fins els galls que mai dormen. Tan sols canten els gripaus i els grills.

En una barraca els hi donen hostatge i lliit. Beuen llet, que en aquelles terres va abundosa, i se despullen.

En La Peluda s'adorm desseguida i ronca; mossèn Lluís no pot, obre els finestrans i es posa a pendre la lluna.

Mossèn Lluís recull els poemes de les més humils besties de la Pampa.

Canten els gripaus:

Com La Peluda,
com La Peluda
grau! grau! grau!
si algú ens ajuda,
rics ens farem.
Auto tindrem.
Capellà a casa
i un gramofon.
A qui s'ha de batejar?
Falta ningú per a casar?
Tenen morts per a enterrar?
Com La Peluda,
com La Peluda
rics ens farem.
Grau! grau! grau!
Requetégrau!

Canten els grills:

Ric! ric! ric!
Som i serem gent catalana
tan si volem com no volem.
Que és la terra més ufana
pels que sabem on anem.
Ric! ric! ric!
Perdoni si no li escric.
Ara vaig per a ésser ric.

La Peluda canta:

Tinc un capellà llogat
Qui ha perdut llegir i escriure
Tinc un capellà llogat
Que de veure'l, ja'm fa riure
Ara bategem,
després enterrem,
la qüestió és casar
i després cobrar.
Aï! Pobre mossèn Lluís,
si la veritat vegessis
prò no te la diré pas;
quina broma si'm deixessis.

Mossèn Lluís, després de transcriure aquests poemes, se ficà al lliit, mirà an en La Peluda, qui seguia roncant, i plorà llargament amb llàgrimes amargues.

Quan anava a adormir-se, el gramofon se desbocà i començà a tocar:

«Ven y ven y ven,
vente clérigo conmigo...»

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 16 AL 22 D'ABRIL DE 1915

Per terra

Calma. Una calma que és preludi d'un acte sensacional de la tragèdia.

El desgla ha quasi interromput les operacions en el front rus.

En el front occidental, hi ha hagut accions locals de certa importància, favorables als aliats, com la presa d'algunes altures estratègiques al nord de França i a Bèlgica, i l'avenç francès a l'Alsàcia (regió dels Vosgos) en direcció a la població de Metzeral. On més s'ha combatut en els darrers dies és en els punts alts. Una guerra d'agüelles.

Els turcs, per no perdre la costum, han rebut de valent a la Mesopotàmia, on els anglesos han fet un avenç remarcable.

Per mar

Ha disminuït considerablement el nombre de vaixells mercants torpedejats pels submarins germànics.

Als Dardanels, el submarí anglès, E. 15 encallà i fou destruït després per a que no el podés aprofitar l'enemic.

Un torpeder turc intentà torpedejar un transport britànic en el mar Egeu. Perseguit per navilis anglesos, anà a encallar prop de l'illa de Chios, on fou destruït.

L'esquadra russa segueix bombardejant els ports turcs del mar Negre i enfonsant vaixells mercants carregats de material de guerra.

Aiguens bombardigs pels turcs dels Dardanels.

Per l'aire

Gran activitat d'aeroplans i dirigibles. En això si que es coneix la primavera.

Els Zeppelins han tornat a visitar als anglesos, sense aconseguir causar-los cap dany important.

Han entrat en acció els dirigibles francesos, bombardejant Estrasburg i Friburg.

ETAQUÍ que en Maura ha mort políticament no a mans d'un polític, ha mort com deu morir un polític espanyol: a mans d'un torero.

El discurs d'en Maura ha estat ofegat per la faena del Belmonte a Sevilla. Som el dijous al matí.

Per arreu de Barcelona es llegeixen diaris. Es per lo d'en Maura—pensem tots. Però ens acostavem a cada grup i no més sentíem: —Aquest Belmonte... ¡Miri que ha fet una revolució!

Fins els braus es fan aliats d'en Romanones!

A la plataforma d'un tramvia parlen apassionadament dos senyors. Parlen d'en Dato. Un és prim, l'altre grassonet i té un aire de bona persona o de congregant de Sant Lluís Gonzaga.

Parlen contra en Dato.
El gras i amb cara de bon home, diu:
—Que no faci bromes en Dato amb nosaltres!... que no faci bromes!

Quan s'en van preguntem qui són.
L'un, ens diuen, és un maurista.
El gras, és un inventor d'uns goigs a la mare Verge que ara fa de director del Poble Català.
¡Pobre Dato, quins enemics que té!

Parlem amb un personatge del partit radical que figura molt a l'Ajuntament.

—Escolti—li preguntem—Però perquè no arreglen aquest pis de la Rambla?... Miri que un dia tindran un què sentir!... La gent ja està cansada de torsades de peus...

I, el personatge radical, contesta:
—Home, és que si arreglem el pis, per a les futures eleccions de regidors ja no podríem fer cap promesa... Ara la gent ja sab que no portem la república, tenim de prometre coses més pràctiques.

«Les conseqüències del viatge d'en Dato o els mals pagadors.»

Aquest és el títol d'un sàinet representat a Barcelona.

En Dato va ésser rebut amb molt entusiasme. No se'n van adonar? Hi va haver una claque espantosa. Una claque amb sou, ben diferent de la dels teatres que no més té l'entrada gratis i prou. La claque que va aplaudir an en Dato, tenia dos pessetones de sou i dos pessetones és cosa que no pot despreciar-se en aquests temps de «fiersos quebrantos».

Però va arribar l'hora de pagar i van vindre els gemecs. Els «cabos» de claque no tenien diners i els aplaudidors varen anar a cobrar... i saben on varen anar a cobrar?

...Al «Centro Maurista»!

Darrera un foc, un altre.

Al mateix temps que, a Madrid, el voraz elemento destruí el teatre de la Comedia, a Córdoba es cremava la cèlebre ermita del «Cristo de las Animas».

«El desastre ha sido completo»—diu un telegrama:—«Se ha quemado la imagen i todo el santuario. No quedan más que las paredes».

Un teatre, una ermita...
Inescrutables designis de la Providencia... la llei que sigui una mentida, però ella vol també que sigui veritat l'igualtat davant del foc.

Kikiriki!

Ja ha cantat el gall maurista a les taules del Teatro Real de Madrid.

Ha dit, entre altres gedeonades, que «Espanya és el país més desgovernat del món».

I en això ha estat acertat.
Es clar. No hi ha res que il·lustri tan com l'experiència.

Cada dia llegim en els diaris sucesos denigrants, robos, violacions, estafes, comesos per persones de les quals no's donen altres senyes que les inicials.

«En mèrits de una causa que se le sigue por estupro, por robo, por... etc., ha sido detenido don P. A., o don J. R., o don L. M.»

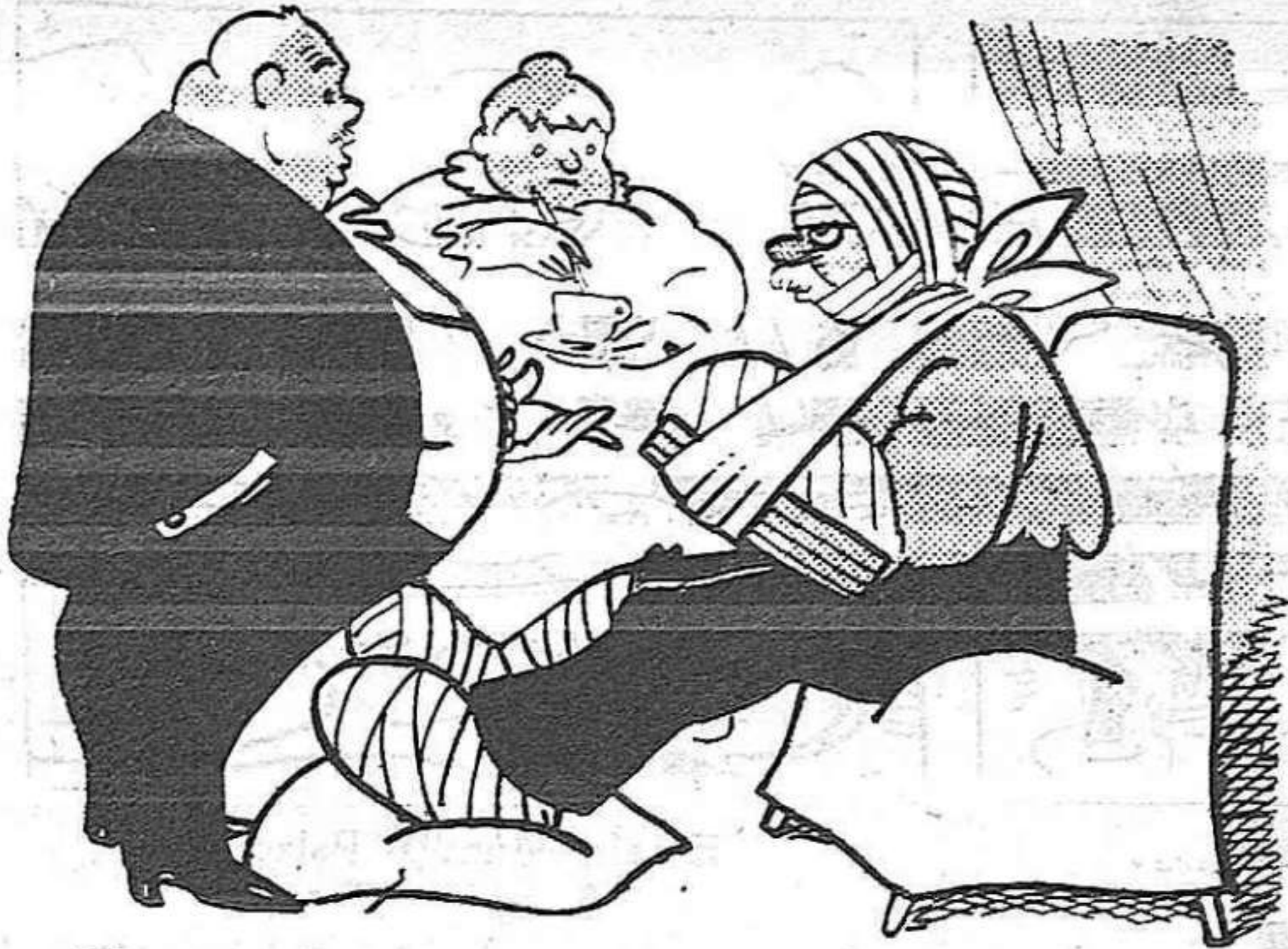
Això és un mal sistema. És la manera de perjudicar a tot-nom no volem comprometre a ningú.

Figureu-vos que aquests dies haguessim llegit: «Por delito de estafa se persigue a don E. D.»

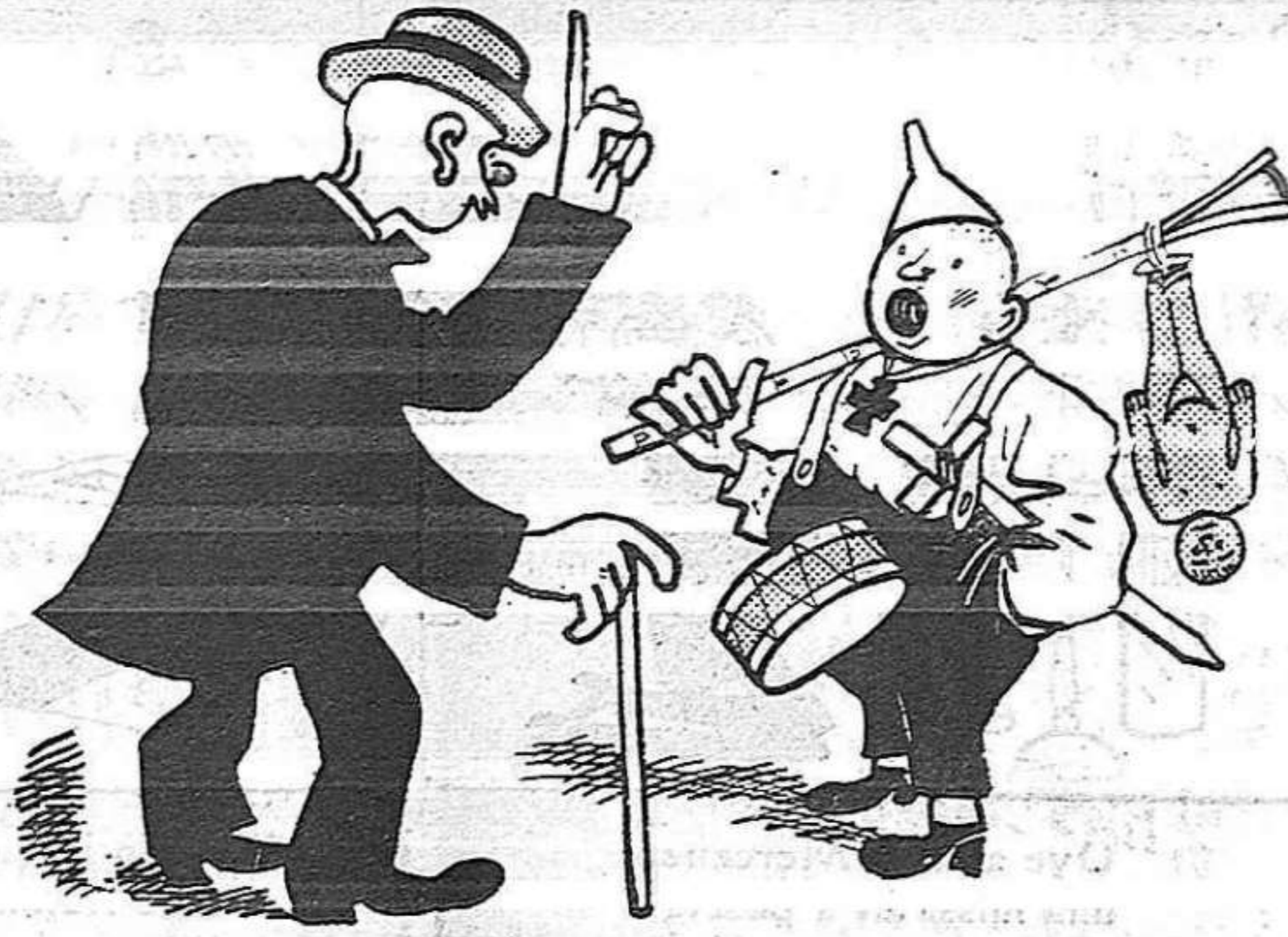
Vès si tot-hom no hauria pensat amb en Dato i amb el projecte de zones franques!

Els raptos de noies estan a l'ordre del dia a Barcelona.

Antologia bàrbara dels temps moderns (Núm. 16)

—Tot això t'han fet els enemics?
—Tot no, unes ferides són de l'enemic; les altres dels meus oficials.

—Quants Déus hi ha?
—Un: el Kaiser.

—Com vol que ho faci, pobreta de mi, si no'l sé el seu idioma?
—Ah, no?... Doncs mira, veus?... jo bé'm faig entendre.

—Sabria explicar-nos la procedència de les monedes d'or que al fer-lo presoner duia vostè a sobre?
—Explicar-ho, pot-ser no'n sabré, però... si volen que'ls hi faci?

farsants i ambiciosos ha d'ésser per a nosaltres motiu de satisfacció.

Curiosa coincidència!

Mentres en Dato, ben instal·lat en un luxós vagó del tren, venia a Barcelona a fer-la, la *Comedia* de Madrid desapareixia, consumida per les flames.

(La *Comedia*, cosa que ningú deu ignorar, és un dels teatres més famosos de la Cort.)

Per cert, segons se conta, que quan el president del Consell va enterar-se del sinistre, va sentir-ho molt.

I amb el tò malencòlic de que estan sempre impregnats els seus discursos, diu que va exclamar:

—Se ha acabado la *Comedia*!

No, senyor Dato, no; estigui tranquil.

La *comedia* madrilenya no s'ha acabat.

Mentres visquin vostè i altres que com vostè cultiven l'art, no hi faltará *comedia* a la vila de l'ós.

Un mossèn explicava Historia Sagrada als xavals de la parroquia.

—Caifàs era un home molt orgullós. Un dia va anar a casa d'un pintor i va dir-li: fotografeu-me.

Els xavals es posaren a riure; i el mossèn veient la planxa que havia fet, continuà tot serio:

—Però el pintor li respongué: No us pug servir, gran Caifàs, perquè encara no s'ha inventat la fotografia.

Més Historia Sagrada.

El pare Ambrós explica el diluvi universal: —Per càstig del cel — exclama — varen pujar les aigües arrasant-ho tot, besties i persones, salvant-se tant sols una parella de cada especie.

Un deixeble l'interromp:

— Fins els peixos, van morir?

— Fins els peixos, sí, senyor.

— I com varen morir, els peixos?

— Ofegats, burro!

CORRESPONDENCIA

Cavallers: J. V.: Si hi cab, anirà.—E. P.: No té prou interès.—E. Lapedra Fàbrega: Veurem.—Lionsaf: No ens convé.—J. M.: No li dic ni sí ni no.—Josep Pujol: Mercès per la felicitació; lo altre no és publicable.—J. G., R. T., W. A., J. V., T. R., R. P., A. P., M. C. i C. J.: No ens és possible complaure'ls per varies raons.—M. Gilibert: Això és com allò del «panderò»; *Todos en él pusimos nuestras manos*.—J. B.—Llargueja massa, i té un caràcter molt local.—P. Queraltó T.: S'hi farà lo que's pugui.—Pac Llonsa: No ens convé.—Eudald Sala: Farem tria.—Joan Aubert i Manent: Fluixet, m fluixet.—Ll. Barceló i Bou: Rebut i gracies.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Llanta Ch. Lorilleux y C^a

No sabem si donar-ne la culpa a la primavera o als vaudevilles del *Pararelo*, però lo cert és que els Don Joans van molt moguts i se'n emporten a totes les dones joves.
Quina sort, per don Eduard, no haver estat una gentil minyona de setze primaveres.
I quina desgracia, per nosaltres!

Segons ressenyes de la conferencia política de don Antón, l'il·lustre mallorquí ha afirmat que lo més convenient per als nostres governs és estar bé amb la religió i amb el Vaticà.
Encara més?

El Consell de la Mancomunitat s'està ocupant també, com l'Ajuntament, en fer alguna cosa contra la plaga de les mosques.
Contra la plaga de les mosques vives, s'entén, Perque, de *mosquetes mortes*, Déu n'hi dó de les que s'hi crien a la Mancomunitat!

El cèlebre Gerard de Nerval, trobant-se en una *soirée* a casa d'en Victor Hugo, parlava de filosofes gregues, de Plotin, de Philon, de la reencarnació, de la metempsicosis, amb un calor i una fè que sorprenien al auditori.
—Com!... senyor Gerard...—va exclamar una dama—Digui que vostè no té religió...
—S'equivoca; senyora!—respongué l'interpel·lat—En professo disset, de religions!

—Entre mig de la gent que va anar a rebre an en Dato vam veure una pila de valents.
Al veure'ls passar, deiem:
Aquest és el valent de la «Buena Sombra» amb els seus amics.
Aquest és el del «Alcázar» i el seus.
Aquest és el del «Palais Joyeux».
I així anavem coneixent a tots els amos i dependents de tots els temples de Barcelona on manen les cartes, les boles de billar, o el tir al blanc.
Vaja — vam dir — aquesta bona gent és agrada.
Però ha passat el viatge d'en Dato i els llocs d'esbarjo han estat tancats.
Que torni en Dato—diuen els de la «gente de bronce»—i «las cañas se volverán lanzas».
I pot estar saüsiat el senyor president de la manifestació que Barcelona li ha ofert.

Es lo que deia en Dato.
—Trobo que en aquest poble tot-hom fa cara de són.
I, és clar, tots els aplaudidors, a les nou del dé matí, sortien del treball.

Va venir l'home, va mullar-se com una gallina, va col·locar a corre-cuita una primera pedra, va fer tres o quatre visites convenientment preparades, va entornar-se'n a Madrid... i aquí pau i després gloria.

S'havia volgut donar, no sabem per què, tan desmesurades proporcions a la vinguda d'en Dato a Barcelona, que no semblava sinó que s'estava preparant una nova batalla del Marne.

Que succeirà això, que li faràn allò, que li propinaràn una xiulada, que hi haurà aquestes i aquelles manifestacions...

I al veure que no ha passat res, els vuit o deu amics que aquí té don Eduard ballen d'alegria i piquen de mans, com si haguessin aconseguit una gran victoria.

—Tot ha anat bé!... Quin triomf!... Quin exit!...

Santa innocència!...
No hi ha hagut tal victoria, cavallers; ni tal exit, ni tal triomf governamental.

Ha succeït... lo que forçosament havia de succeir.

No's tractava d'en Dato?... I doncs!...
¿Què havia de passar-li al polític més borrós i decolorit que s'ha conegut a Espanya; a un home que, deixant apart el lloc que casualment ocupa, no representa ni pesa res, i del que sols se sab que és incapaç de resoldre ni un dels gravíssims problemes que per tot arreu ens entortellen?

Les antipaties dels pobles, les protestes formidables i sorolloses, no les provoquen més que les grans figures.

Es damunt dels arbres gegants on els llampe van a caure; no sobre les florides clavellines.

La millor defensa del senyor Dato era la seva propia insignificancia.

An ella és a qui deu tot l'èxit que aquí ha obtingut.

Així, clarito, clarito.

Del discurs *entero* i *pronunciado* per en Romanones a Palma de Mallorca:
«Existe una fuerza desprendida del republica-

nismo y caminando hacia la monarquía, compuesta de valiosos elementos...

«Espero que esta fuerza coindida con nosotros algún día, para...»

Senyor don Melquiades Alvarez, l'indirecta no pot ésser més directa.

El comte el cridà. L'olla del poder l'espera. Tot està a punt per a festejar la seva entrada en el menjador del presupost.

En què diable pensa?... No's faci pregar més.

En Romanones—que, sol, *no las tiene todas consigo*—l'hi agrairà.

I la democracia republicana, també.
Tot lo que sigui depurar les nostres files de

EL PROCESO DE CRISTO

por FRANCISCO PI Y ARSUAGA

Un tomo de 112 págs. en 8.º

UNA peseta

La revolución rusa
Su significación y alcance

por LEÓN TOLSTOI Traducción de A. RIERA

Un tomo de 212 págs. en 8.º

UNA peseta

Ja ha sortit!

Ja ha sortit!

: GLOSARI :
per XARAU

Un tomo

UNA peseta

La visita del Presidente

Al llegar a Barcelona todos le piden la zona.

Oye a ca la Merceneta una missa de a peseta.

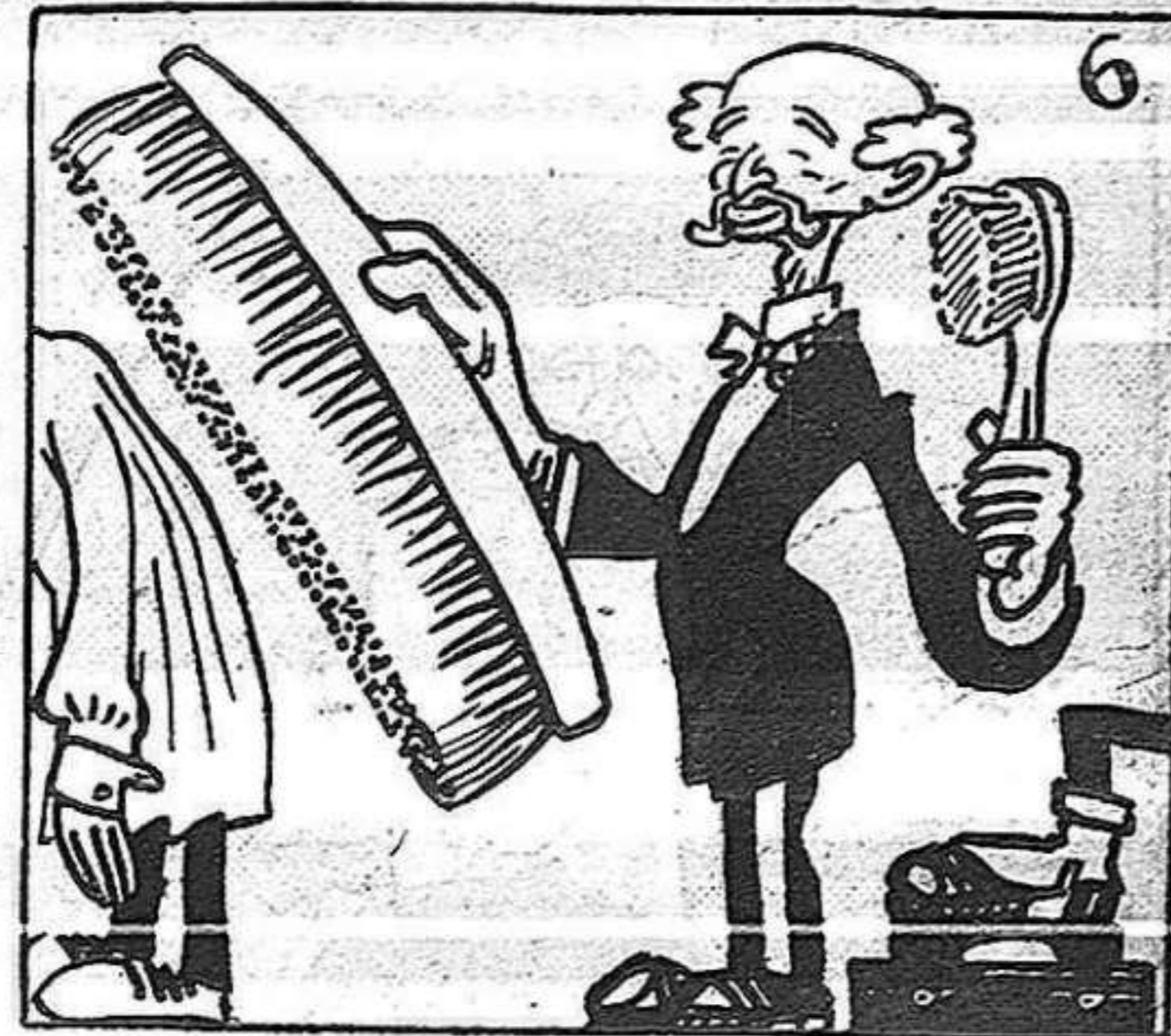
En la quinta «La Alianza» le tratan de confianza.

En el «Mundial Palace» su estómago satisface.

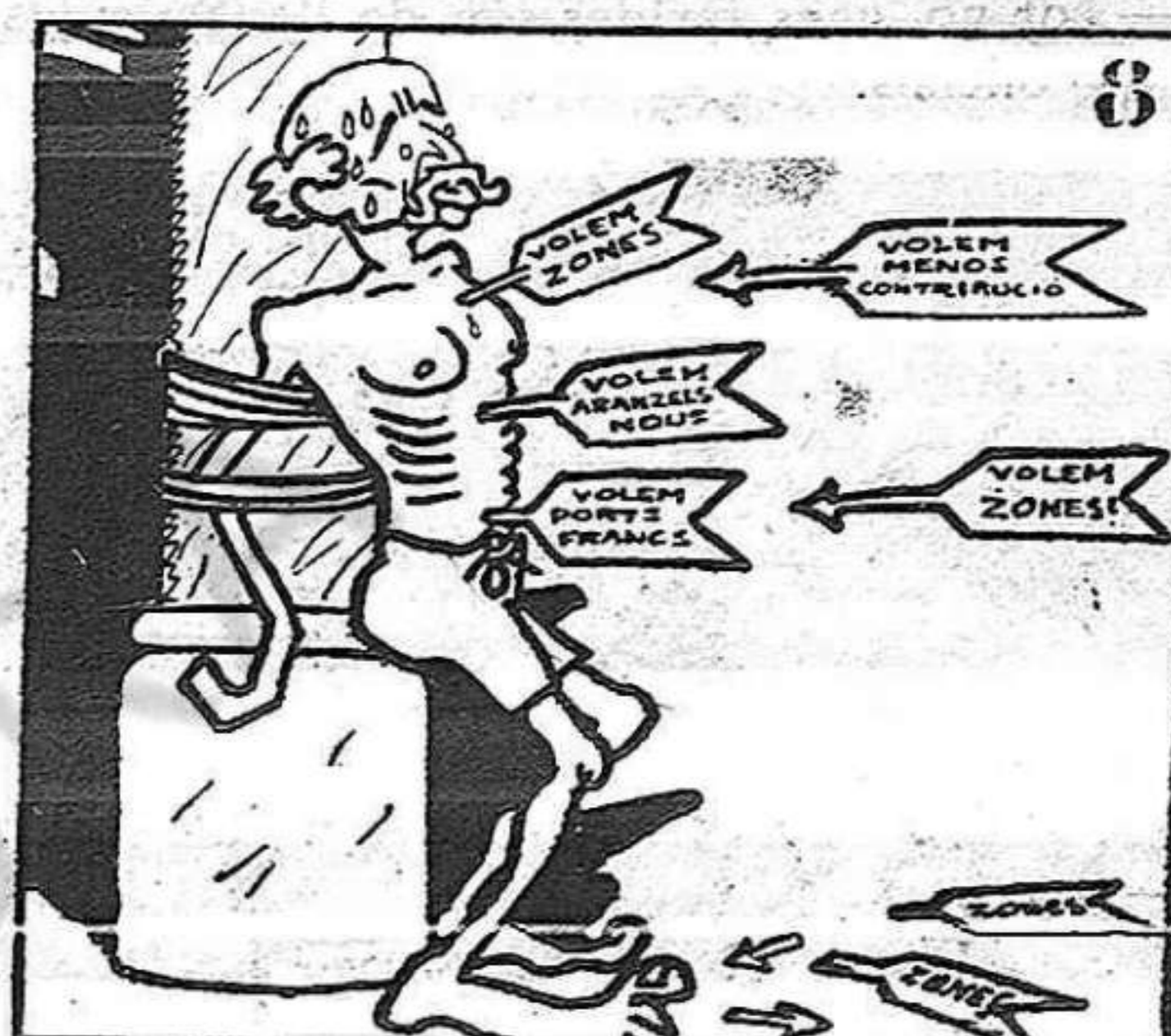
Un discurso de Junoy le deja bastant tristici.

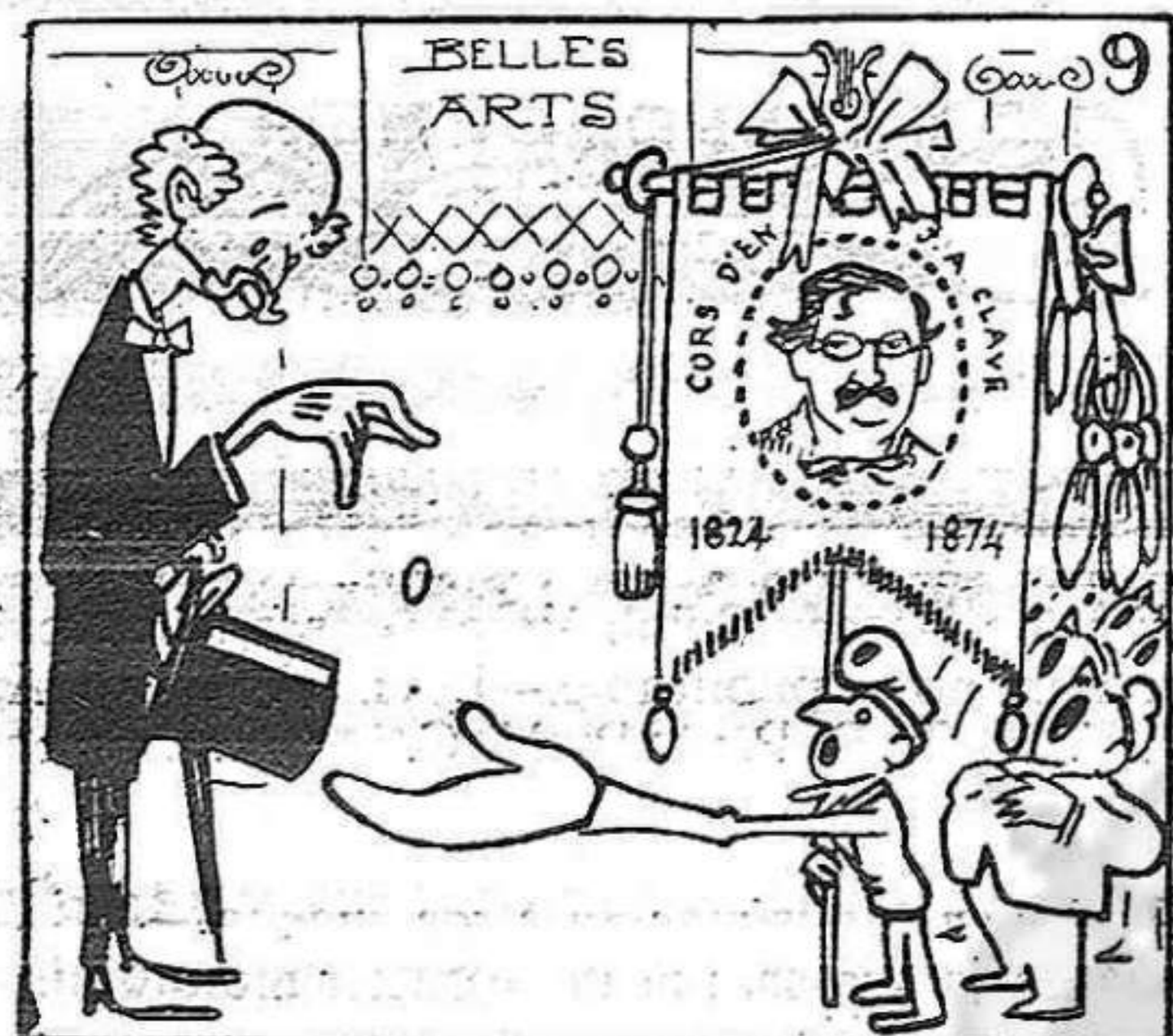
Da coba a comerciantes, a obreros y a fabricantes.

Le hablan los del Instituto de la «y» griega y de Pluto.

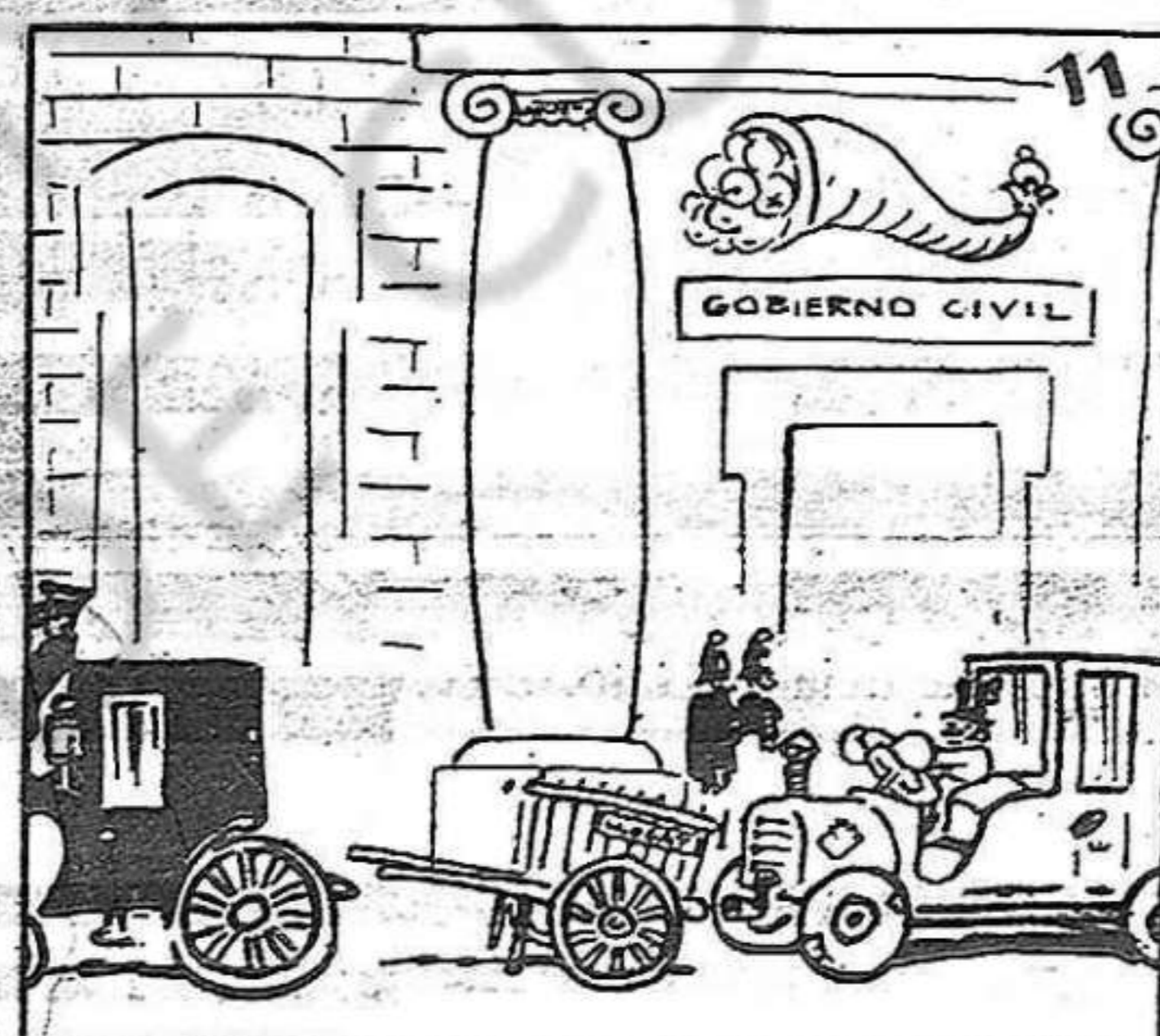
En las salas del «Fomento» sufre el hombre cruel tormento.

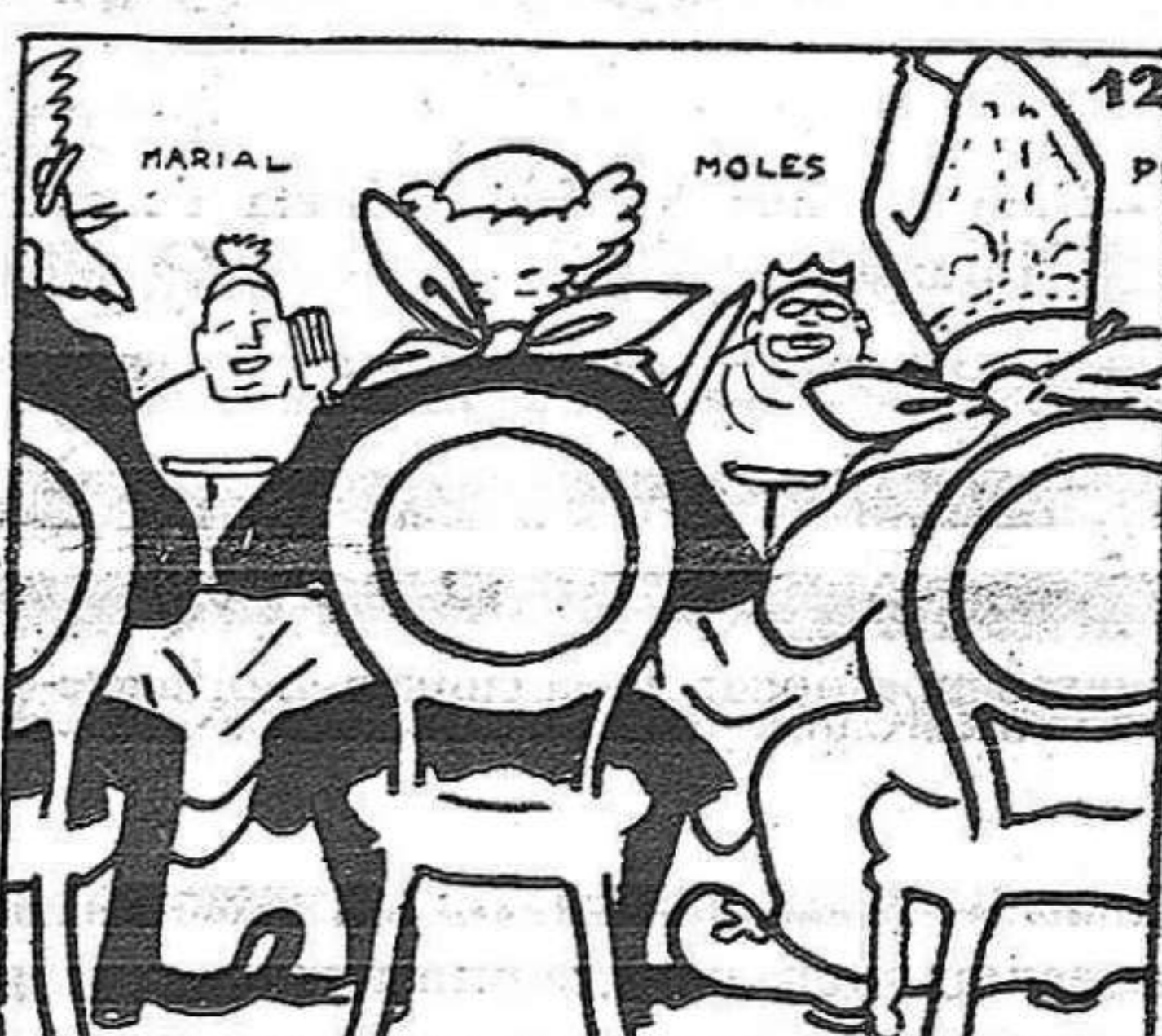
Asiste a un gran festival y da de propina un real.

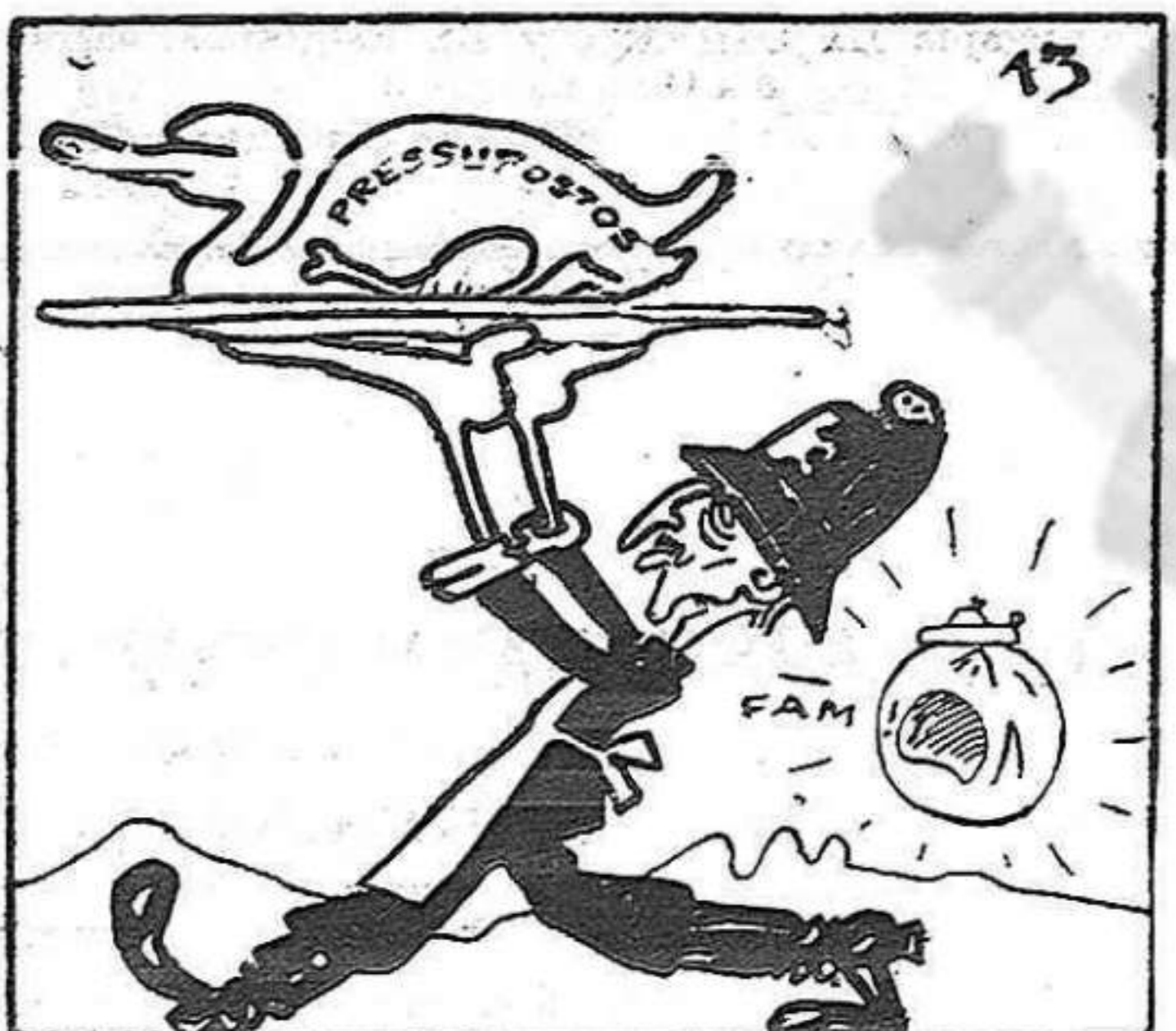
l Centro Conservador le da una «horchata de honor».

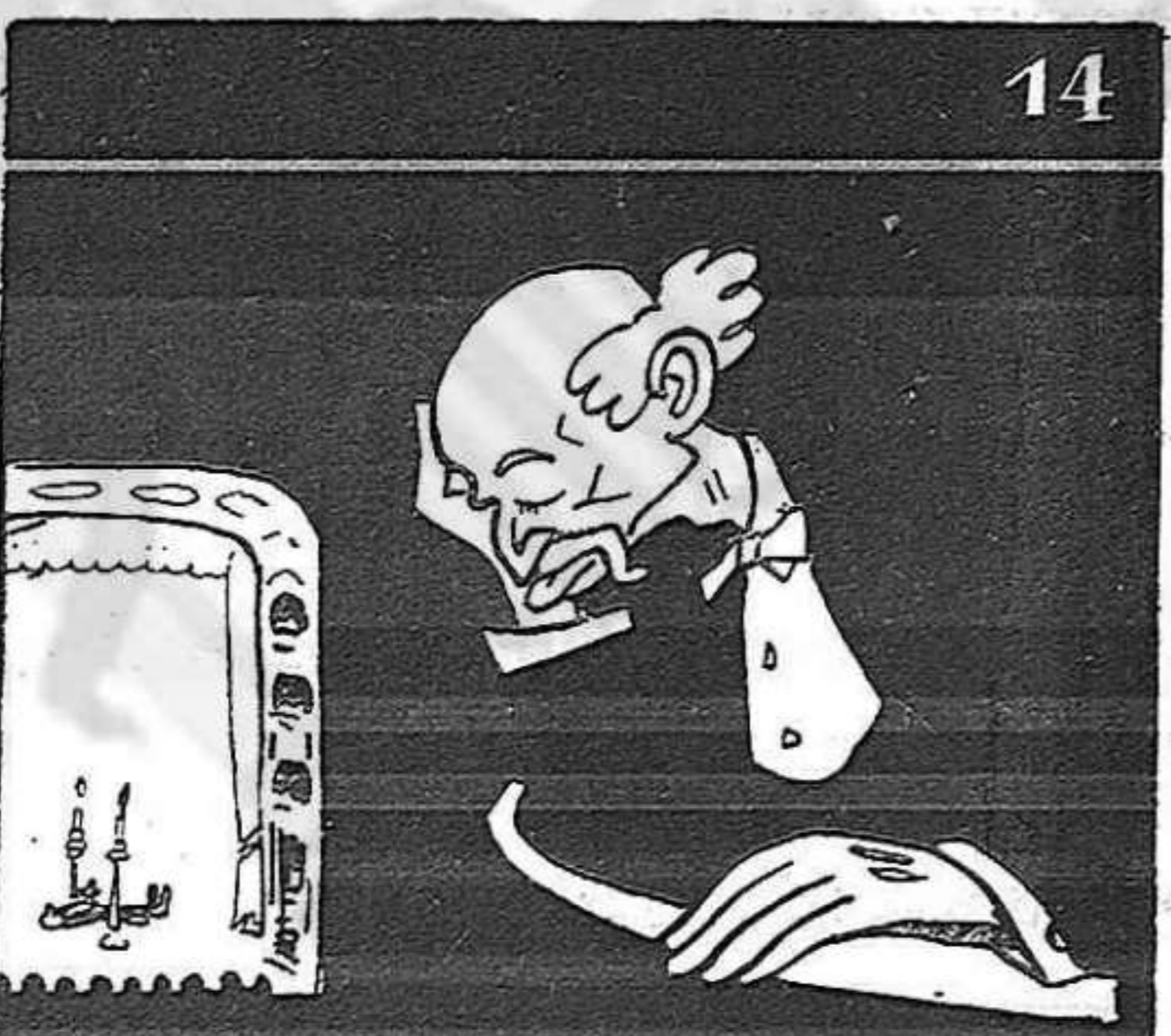
En el Gobierno civil recibe visitas mil.

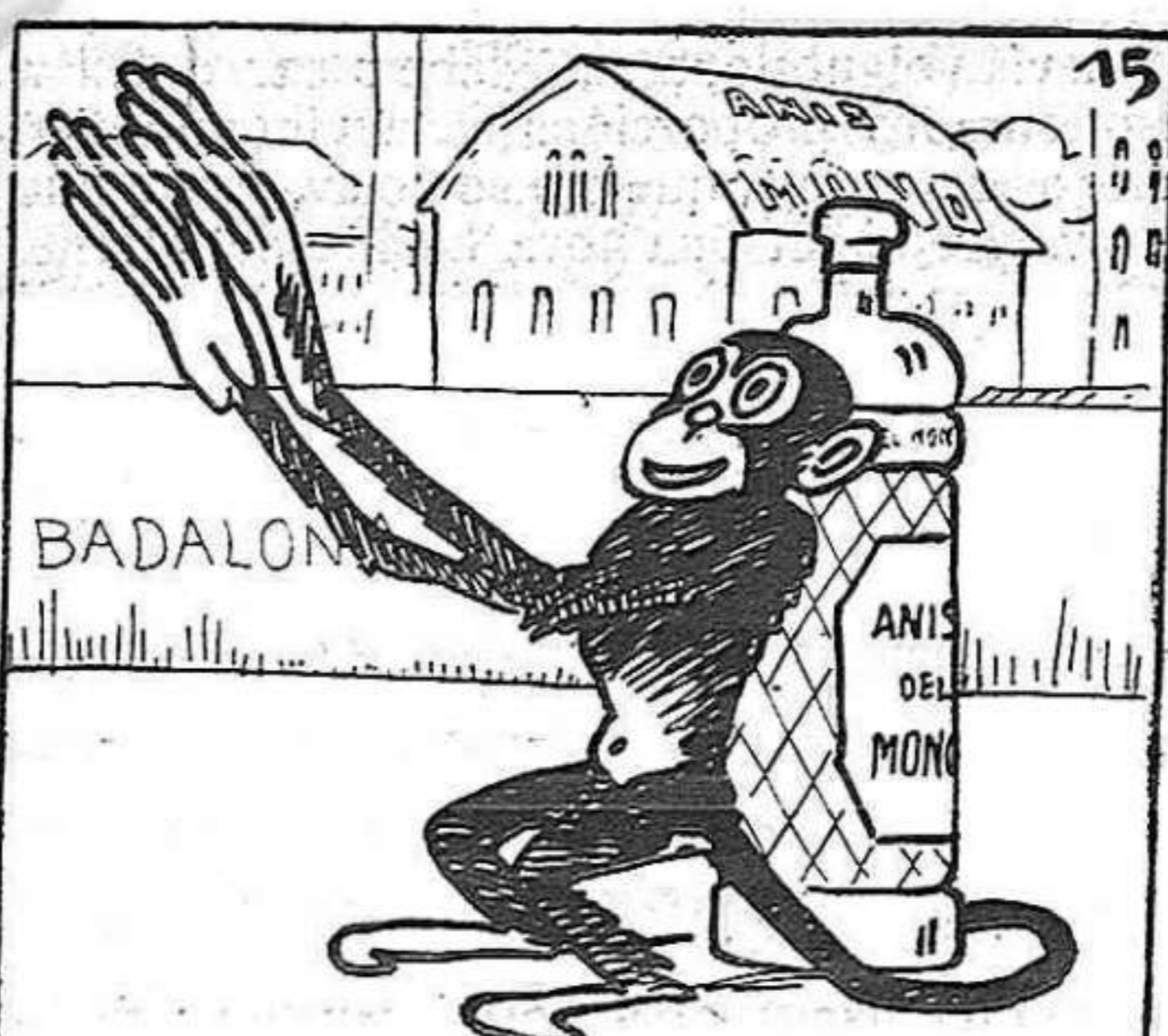
Con un hambre colosal come el rancho oficial.

Allí le dan pato a Dato (y el pueblo es quien paga el pato).

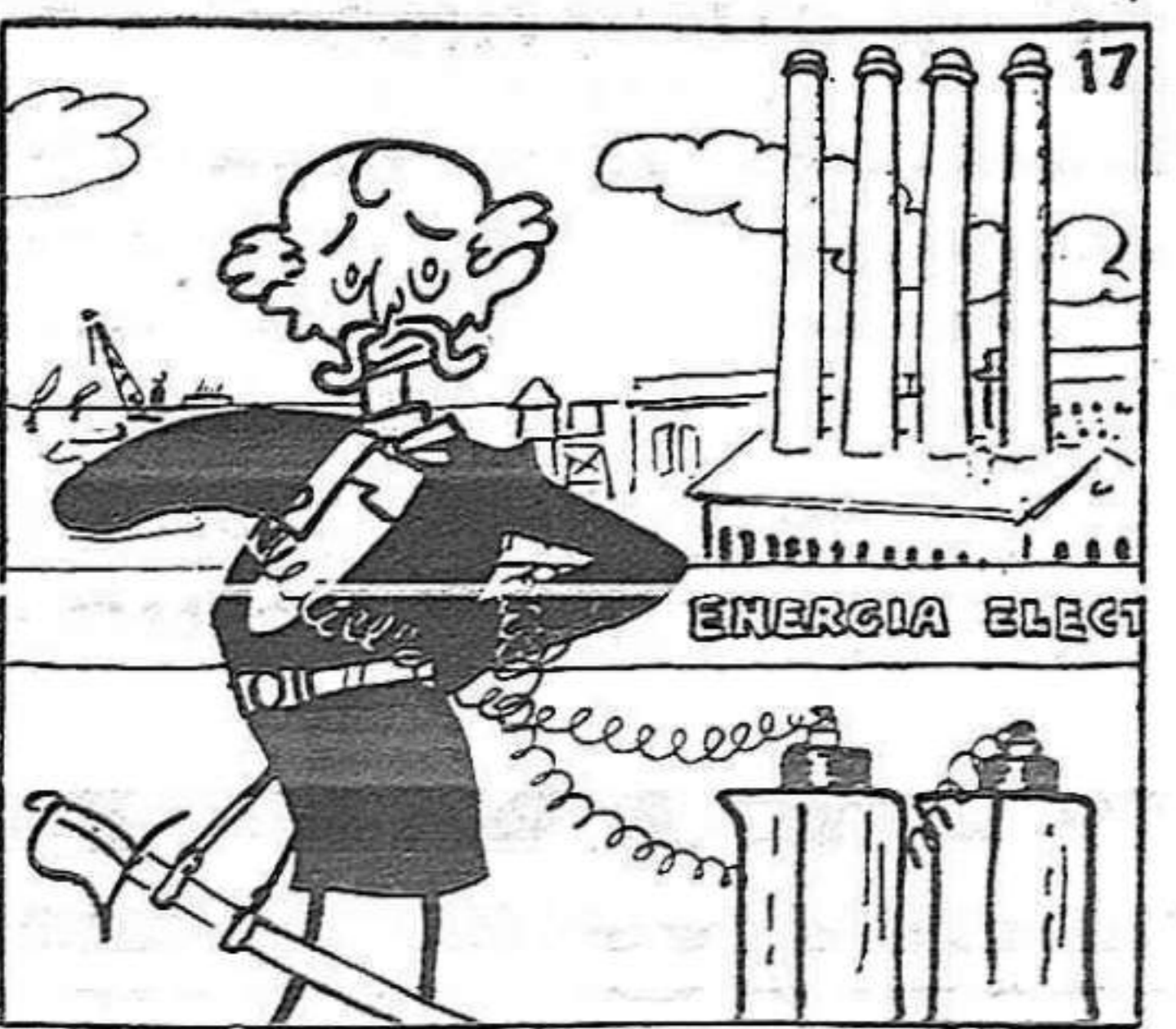
Con una cara muy fosca oye un acto de la Tosca.

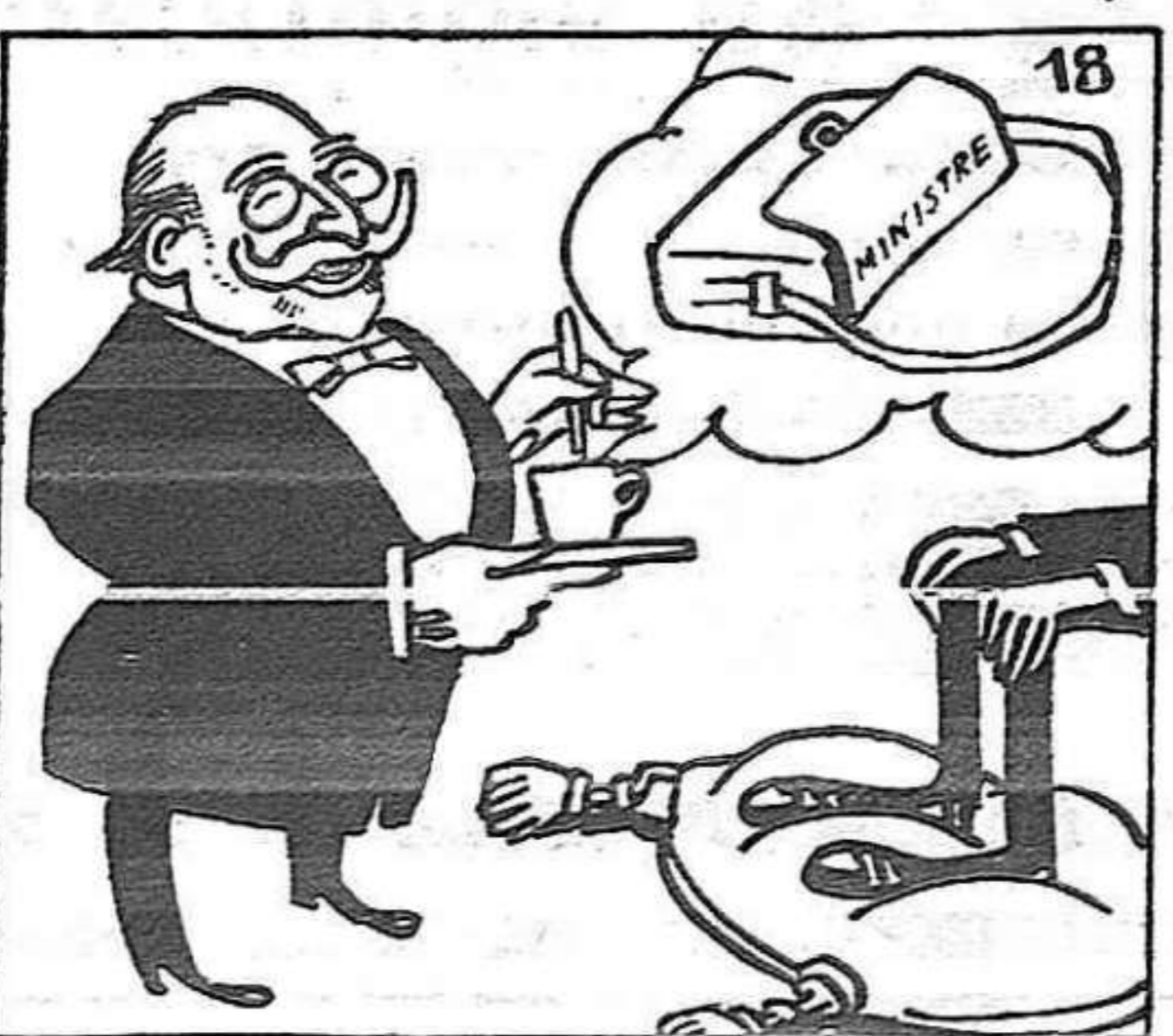
Le aplaude todo el país, y hasta el Mono del Anís.

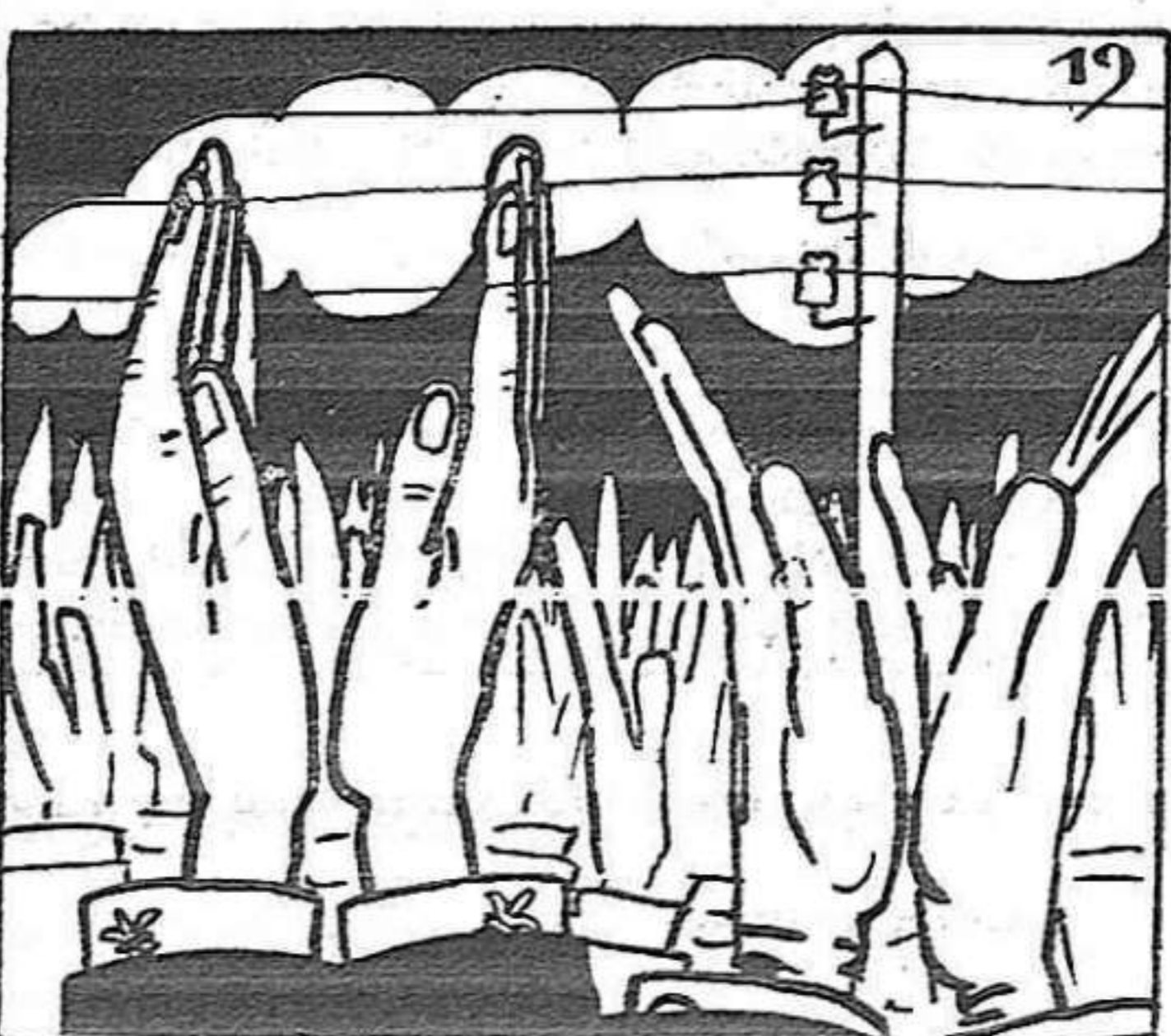
Allá en las «Casas baratas» vuelve a enfangarse de patas.

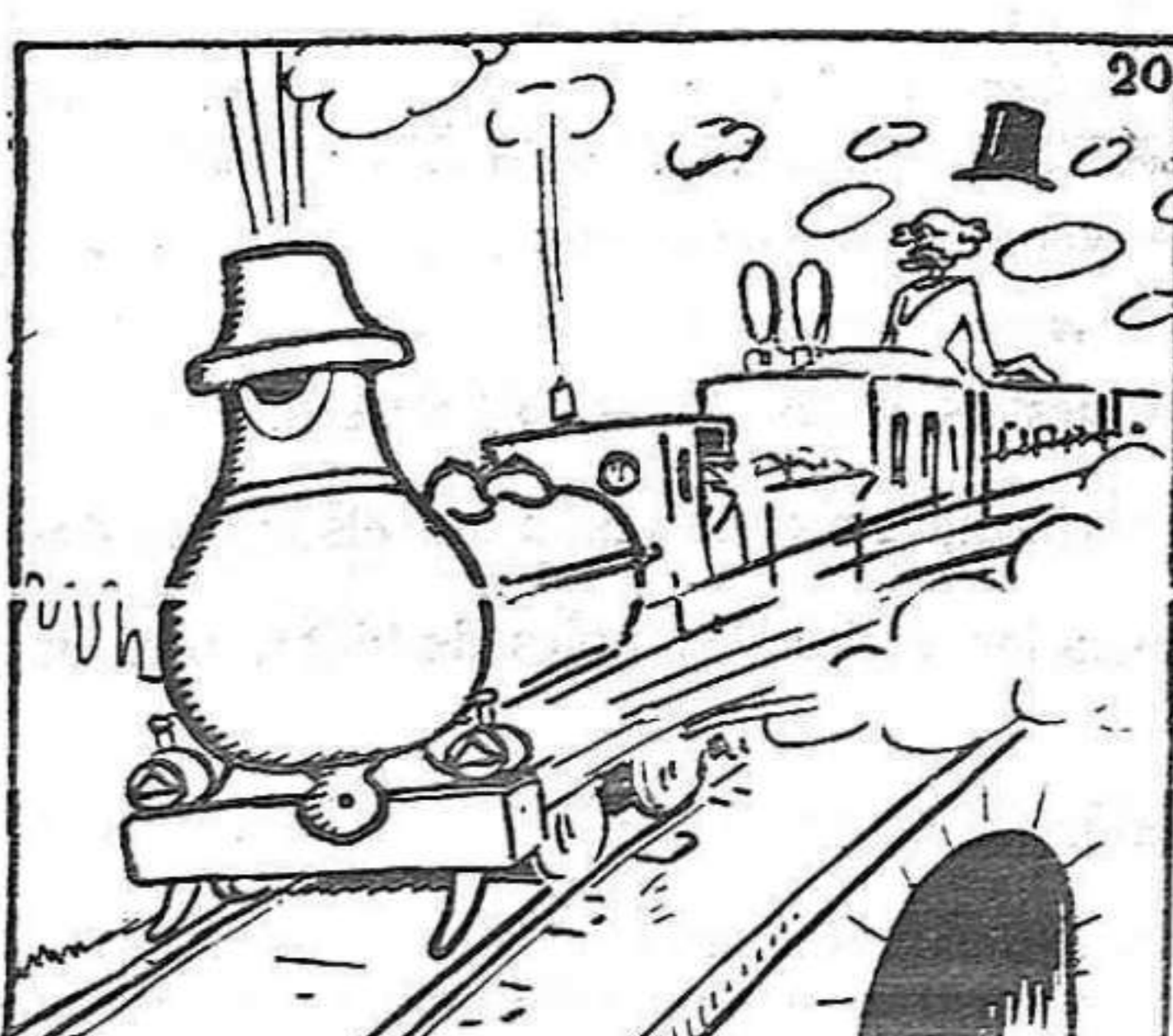
Va a visitar la Energía, ¡que buena falta le hacía!

Andrade le ofrece un té y él dice: «dos te daré».

Por esto los del Gobierno le dan un adiós muy tierno.

Y el más sincero y viril se lo da el ferrocarril.